HAKİKAT

GÜNLÜK AKŞAM GAZETESİ

İDARE YERİ: İSTANBUL TÜRKOCAĞI CADDESİ. TELEFON: 24154
TELGRAF ADRESİ: «HAKİKAT» İSTANBUL - POSTA KUTUSU: 610

YIL: 1 — SAYI: 153 | PAZAR 22 BİRİNCİKÂNUN 1940 | Fiatı 3 kuruş

Ayakkabı fiatları ucuzlıyacak

Ayakabı fiatlarının indirilmesi için alâkadarlar faaliyete geçmişlerdir. Fiat Murakabe Komisyonu deri ve ayakkabı satışlarını murakabe edecektir.

Şehre 300 alarm düdüğü daha kondu

İstanbulda yapılacak olan büyük hava denemeleri için hazırlıklara devam edilmektedir. Şehire yeniden 300 alarm düdüğü konulmuştur.

Yeni alınan Bazı kararlar Dolayısile

Hükûmetimizden diğer zarurî maddeler üzerinde de sırasile tedbirler almasını ve zamanın nezaket ve vahameti içinde gayritabiî fiat dalgalarına imkân vermemesini temenni eyleriz.

İçinde yaşadığımız şu buhranlı zamanlarda hükûmet tamamile hakikatlerden mülhem olarak çok esaslı tedbirler almaktadır. Geçenlerde buğday fiatları hakkında almış olduğu tedbir, bilhassa ekmek fiatı üzerinde müessir olduğu gibi yeni alındığını gazetelerden öğrendiğimiz son kararlar da diğer zarurî maddeler üzerinde müspet tesirini gösterecektir.

Hükûmetimiz, buhranlı zamanlara mahsus olmak üzere Millî Korunma Kanunu ile devlet bütçesinden ayırdığı 25 milyon liradan bir miktarını lüzum gördüğü yerlerde piyasada çalışan bir tüccar gibi sarfederek ve ticarî muameleler yaparak millî menfaatlere aykırı bir şekilde kabarmak istidadını gösteren fiat dalgalarına hâkim olacaktır.

Bir cemiyet içinde kavinin zayıfı ezmemesini ve mümkün olduğu kadar adalet ve müsavat kaidelerine riayet edilmesini temin etmekle mükellef bulunan devletin demokrasi prensiplerinin ruhunu incitmeksizin yaptığı bu nazımlık vazifesi, onun hikmeti vücudü ile alâkadar bir iştir. Sermayenin feyyaz tesir ve rolü, inkârı kabil olmıyan bir hakikattir. Fakat emeğin de servette büyük yeri olduğu muhakkaktır. Bizde müstahsil, sermayesile ve kolile yaptığı bütün gayretlere rağmen daima piyasanın keyif ve arzusuna tâbidir. Hemen kâffesi, bu memleketin hayat ve bakası için kanlarını döken ve bu devletin temeltaşı olan Türk müstahsili, sermayenin daimî entrikası karşısında başka bir teşekküle malik bulunmadığından daima onun kuvvetli iradesi karşısında boyun eğmek mecburiyetinde kalmaktadır. İşte hükûmet bu tedbirile böyle bir haksızlığın önüne geçmek ve buna mâni olmak vazifesini üstüne almış bulunuyor. Gerçi şimdi yapılan bu müdahalenin biraz gecikmiş olduğu söylenebilir Çünkü küçük ve mütevazi sermayesile daha ziyade dayanmağa muktedir olamıyan müstahsilin pek çoğu malını elinden çıkarmış bulunmaktadır. Bununla beraber bu tedbirlerin müstahsil kadar müstehlike de faydası bulunduğu gözönünde tutulursa henüz pek geç kalınmadığı tezahür eder. Bu meyanda en ziyade nazarı dikkatimizi celbeden nokta, hükûmetin piyasa âlemine zengin ve hayırsever bir milyoner gibi çıkmasıdır.

Bu suretle iktısadî nizamın tabiî ve serbest yürüyüşüne bir halel gelmiyecek ve bir taraftan halkın menfaati gözetilirken, diğer taraftan da sermayeye bir darbe indirilmiş olmıyacaktır. İşte bu eklâstikiyet, bizim rejimimizin hususiyetlerinden ve mes'ud istikametlerinden biridir. Hükûmet, bu tarzı hareketile memlekette bir sınıf kavgasına imkân vermiyecektir. Parti programımızda işaret edildiği veçhile, bizde vatandaşlar arasında sınıf yok, yalnız birbirile ahenkleştirilmiş iş zümreleri vardır ve hükûmet de bunun nazımıdır. İşte bu yolu takibe karar veren hükûmetimizden diğer zarurî maddeler üzerinde de sırasile tedbirler almasını ve zamanın nezaket ve vahameti içinde gayritabiî fiat dalgalarına imkân vermememesini temenni eyleriz.

Necip Ali KÜÇÜKA

Reisicumhur İngiliz Büyük Elçisinikabuletti

Mülâkatta Hariciye Vekili de bulundu

Ankara 21 (A.A.) — Reisicumhur İsmet İnönü dün öğleden sonra saat 16 da Çankayadaki köşklerinde İngiltere Büyük Elçisi Sir H. Knatchbull-Hugessen'i kabul buyurmuşlardır. Mülâkatta Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu da hazır bulunmuştur.

Namık Kemalin 100 üncü yıldönümü dün merasimle kutlandı

Büyük vatan şairi Namık Kemalin doğumunun 100 üncü yıldönümü, dün bütün memlekette parlak merasimle kutlanmıştır. Bu münasebetle şehrimizdeki bütün okullarda, Halkevlerinde, Üniversitede yapılan merasimlere binlerce vatandaş iştira ketmiş ve büyük şairin kıymet ve fazileti anılarak tezahürat yapılmıştır.

Üniversitede yapılan merasim saat 14,30 da Rektörün bir nutkile başlamış ve bu esnada Üniversitenin geniş salonu bastanbaşa dolmuştu. Salonun ön kısmında Namık Kemalin torunu Bayan Beraet Savut ve gelini Bayan Celile Ali Ekrem Bolayır ile torununun iki kızı hazır bulunuyorlardı. Bunlardan başka Vali ve Belediye Reisi Dr. Lûtfi Kırdar, Harb Akademisi Komutanı Korgeneral Ali Fuad Erdem, Üniversite Dekan ve profesörleri yer almışlardı.

Rektörün nutkundan sonra alkışlar arasında kürsüye gelen profesör Halide Edib heyecanlı bir hitabe irad etmiştir. Bunu müteakib Ali Nihad Tarlan, Doçend Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Ahmed Hamdi Tanpınar birer konferans vermişlerdir.

Bundan sonra talebe tarafından Namık Kemalin şiirleri okunmuş ve merasime nihayet verilmiştir.

NAMIK KEMAL SERGİSİ

Üniversitedeki merasimi müteakib salonda bulunan hazırun hep birlikte İnkılâb müzesine gitmiş ve şair için hazırlanan serginin açılış merasiminde bulunmuşlardır.

MEKTEBLER VE HALKEVLERİNDE

Dün şehrimizde bulunan ilk, orta okul ve liselerle Halkevlerinde merasimler yapılmıştır. Bu merasimlerde Namık Kemale aid konferanslar, hitabeler söylenmiş ve piyesler temsil olunmuştur. Bu meyanda Güzel San'atlar Akademisinde de vatan şairi için parlak bir merasim yapılmıştır.

Beş sarhoş bir meyhaneyi altüst ettiler

Evvelki gece Beyoğlunda İmam sokağında kanlı bir vak'a olmuştur.

Akşam üzeri bu sokaktaki bir içkili lokantaya gelen beş kişi geç vakte kadar oturmuşlar ve bir hayli rakı içmişlerdir. Bir aralık bunlardan Kemal Ürkmez yandaki masada oturan Ali Azak ve arkadaşı Zarif Özkırala laf atmağa başlamıştır. Bu suretle başlayan ağız kavgası yavaş yavaş büyümüş ve nihayet bir boğuşma halini almıştır. Bu esnada Kemal Ürkmezin arkadaşlarından İrfan Avcılarla Hakkı Ural da kavgaya karışmışlardır. Bu suretle beş sarhoş bir hayli didiştikten sonra bunlardan Zarif bıçağını çekmiş, Kemali muhtelif yerlerinden ağır surette yaralamıştır. Tam bu esnada polislerin yetişmesi üzerine kavganın önü alınmış ve daha müessir bir hâdisenin çıkmasına meydan verilmemiştir.

Yaralı Kemal hastaneye götürülürken cebleri arandığında 2 tabanca taşıdığı görülmüştür. Bu gencin şehir içinde iki tabanca birden taşıması nazarı dikkati celbetmiştir. Tahkikata devam olunmaktadır.

Yunanlılar eline düşen İtalyan esirleri, çorba almağa gidiyorlar

12 adalarda sefalet ve zulüm

Halk dağlarda ot yiyor

Adam başına 50 gram ekmek veriliyormuş

Atina 22 (A.A.) — Neşredilen bir resmî beyanatta 12 adada açlık ve zulüm hüküm sürdüğü bildirilmektedir. Bütün mahsuller, hatta balıkçıların kayıkları bile musadere olunmuştur. Halkın günlük ekmek tayını 50 gramdır. 12 ada halkı dağlardaki otlarla yaşamak mecburiyetinde bulunmaktadırlar. Temerküz akmpların da toplanılan Yunanlılar, gayet fena sıhhî şartlar altında bulunmaktadırlar.

Almanlar, İtalyan hududuna asker yığdılâr

Fransa - İspanya hududunda da büyük kuvvetler tutuyorlar

Londra 22 (A.A.) — Times gazetesinin diplomatik muhabiri, Brenner geçidi yolu ile İtalyaya Alman kıt'alarının fevc fevc gitmekte olduğu hakkında son zamanlarda çıkarılan şayialara, herhangi bir hedefi gözönünde tutarak hareket eden Alman propagandasına atfetmekte ve yazısına şöyle devam etmektedir:

«Halbuki hakikatte, İtalyada şimdiden mühim mevkileri isgal eden Gestapo memur ve kontrolörünün miktarını artırmak maksadile yalnız bazı teknisyenler hududu geçmişe benzemektedir.

İtalyan - Alman hududu üzerinde ve bu hududun arkasında askerî kıt'alar tahşid edilmiş bulunmaktadır. Bu tahşidatın hedefi, herhalde İtalyanlar eğer yıkılırlarsa Almanların İtalyaya girebileceklerini hatırlatmaktır.

Diğer taraftan Hitler'in Atlantik sahili boyunca herhangi bir teşebbüsü düşünmekte olduğu hakkında da şayialar vardır. Her halde Almanya, Bordo civarında oldukça büyük kuvvetler tutmaktadır ve bunları ileride belki de daha ziyade fazlalaştıracaktır.»

Berlin üzerine müthiş bir hava hücumu yapıldı

Londra 22 (A.A.) — Evvelki akşam, İngiliz hava kuvvetleri tarafından Berlin üzerine yapılan müthiş hava hücumu hakkında şu malûmat verilmektedir: Hücum, gece erkenden başlamış ve sabahın saat altısına kadar sürmüştür. Bazı tayyareler, binaların damlarına 30 metre mesafede uçmuşlardır. Bir istasyona 300 metreden muvaffakiyetle hücum edilmiştir.

İstilâ limanlarının bombardımanı

Londra 22 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetleri, dün, Manş sahillerindeki Alman istilâ limanlarını bombalamışlardır. İngiltere sahillerinden infilâkların, karşı sahili aydınlattığı görülmüştür.

Fransanın Suriye Komiseri Bulgar Kralile görüştü

Sofya 22 (A.A.) — Fransanın yeni Suriye yüksek komiseri General Deutz, Bulgar hükûmet merkezinden geçerken Başvekil profesör Filof ile görüşmüş ve Bulgar Kralı Boris tarafından kabul olunmuştur.

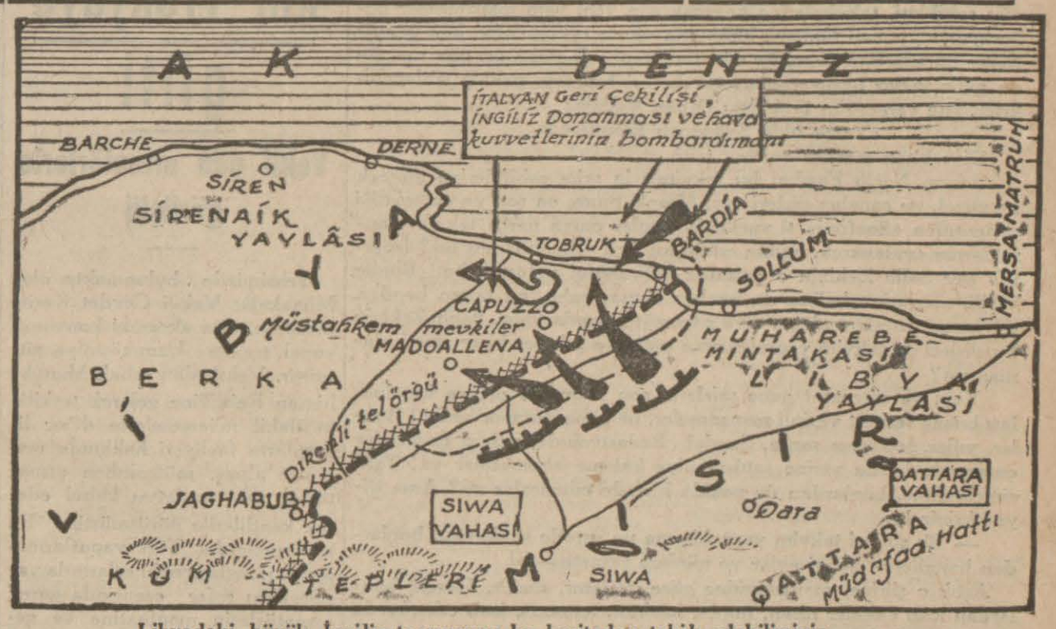

Libyadaki büyük İngiliz taarruzunu bu haritadan takib edebilirsiniz.

Arnavudlukta İtalyanlar Tepedelen'de fena sıkıştılar

Vaziyet çok müşkül bir safhaya girdi

Bir Yunan filosu Adriyatikte dolaşıyor

Atina 22 (A.A.) — Yunan yüksek kumanda heyeti tarafından dün akşam neşredilen resmî tebliğde Yunan ordusunun ileri hareketine devam ettiği, yeniden esirler alındığı ve harb malzemesi ele geçirildiği bildirilmektedir.

Ric'at devam ediyor

Atina 22 (A.A.) — Yunan hükûmeti namına söz söylemeğe salâhiyettar bir zat, Yunan kuvvetlerinin gittikçe artan tazyiki altında İtalyanların Chimaraya doğru geri çekilmekte devam ettiklerini söylemiştir. İtalyanların Tepedelen mıntakasındaki vaziyetleri çok müşkül bir safhaya girmiştir. Avlonya limanının İngiliz deniz kuvvetleri tarafından bombardımanı, Yunanistanda büyük bir memnuniyet uyandırmıştır.

Yunan donanması Adriyatikte

Atina 22 (A.A.) — Amirallık tebliği:

15 kânunuevvel 16 ya bağlayan gece zarfında Yunan torpido muhriblerinden müteşekkil küçük bir filo Amiral Cavalias idaresinde, Adriyatikte Sason adası ötesine kadar bir kaç saat süren bir cevelân yapmıştır. Hiç bir düşman izine tesadüf edilmemiştir.

ASKERÎ VAZİYET

İngiliz-Yunan-İtalyan harbi hakkında bir mülâhaza

İtalyanların muhtelif cephelerle Akdenizdeki sıkışık ve buhranlı vaziyetlerini düzeltmeğe muvaffak olamıyacakları hakkında yürütülen tahminler gün geçtikçe kuvvetlenmektedir. Sıkışık ve buhranlı vaziyetler gerçi harblerde ve harblerin birer safhası olan muharebelerde her ordunun başına gelebilen şeylerdir. Ancak, sıkışan orduların vazifeleri de iyi hesablara müstenid cesurane ve cür'etkârane hareketlerle kendilerini bu pek arzuya şayan olmıyan vaziyetlerden mümkün olduğu kadar çabuk bir tarzda kurtarmak, daha fena vaziyetlere düşmemek için askerlik san'at ve ilminin bütün icablarını tatbika çalışmak ve kaybettikleri şeyleri telâfiye uğraşmaktır.

Orduların hazar ve sükûn zamanlarından istifade edilerek istenildiği gibi yetiştirilmesine çalışılması esastır. Böyle orduların mükemmel işler ve hareketler yapacaklarına şüphe yoktur. Fakat, muhtelif sebebler dolayısile bazı ordular arzuya göre yetiştirilmemiş olabilirler ve ilk hareketlerinde bazı muvaffakiyetsizliklere uğrarlar. Yalnız, kusurlarını ve noksanlarını anlayıp itiraf edebilirlerse bu ilk muvaffakiyetsizliklerinden alacakları derslerle kendilerini sür'atle toplamağa ve yeni durumlarını daha esaslı hesablara istinad ettirmeğe muvaffak olurlar.

[Arkası sahife 3 sütun 4 te]

Afrika harbi

Trablusgarb üzerine yeni bir baskın daha

İtalyanlar 15 günde 144 tayyare kaybetti

İngilizlerin tayyare kaybı 14 tür

Kahire 22 (A.A.)— İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhının tebliği:

Trablusgarbdaki Castel Benito tayyare meydanı şiddetle bombalanmıştır. Meydanın bir çok hangarlarında büyük yangınlar çıkarılmış ve şiddetli infilâklar duyulmuştur. 24 İtalyan tayyaresi tamamen tahrib edilmiştir.

Son İngiliz tayyaresi hedefi terkettiği zaman, tayyare meydanı, hakikî bir yangın yeri haline gelmiş bulunuyordu. Bütün İngiliz tayyareleri üslerine dönmüşlerdir.

Castel - Benito'da tahrib edilen tayyarelerden maada İngilizler beş İtalyan tayyaresi daha düşürmüşlerdir.

Kahire 22 (A.A.) — 7 ilkkânun tarihindenberi tahrib veya zaptedilen İtalyan tayyarelerinin sayısı 144 e baliğ olmuştur. Bunlardan 88 i hava muharebeleri sırasında düşürülmüş, 54 ü de İngilizler tarafından ele geçirilmiştir. Castel - Benito'da düşürülen 24 tayyare bu rakama dahil değildir. Bu müddet zarfında, İngilizlerin tayyare kaybı ancak 14 tür.

Fiatmurakabesi

Gıda maddelerine âzamî fiat tayin ediliyor

Geniş bir kontrol teşkilâtı çalışmıya başlıyacak

Gıda ve diğer havayici zaruriye maddelerinin satışlarını kontrol etmek ve bu satışlarda ihtikâra meydan vermemek için Ticaret Vekâleti şehrimizdeki alâkadarlara yeniden bazı direktifler vermiştir. Bu sebeble şehrimizde kurulan murakabe kontrol teşkilâtile murakabe komisyonu yarından itibaren yeni esaslar dahilinde çalışacak ve gıda maddelerinde ihtikâra meydan vermiyecektir. Komisyon şimdiye kadar ithalât maddelerile lüks eşyaların fiatlarını tespit ve kontrol etmiş, buna mukabil gıda maddelerile esaslı surette meşgul olmamıştır. Bu sebeble halkın en ziyade muhtac olduğu maddelerin fiatları anormal bir surette artmıştır.

Hazırlanan yeni faaliyet esaslarına göre komisyon ilk toplantısında gıda maddelerinden fasulye, pirinc, yağ ve mercimeğe azamî satış fiatları koyacak ve kontrol teşkilâtı da bu maddeleri, sıkı bir surette kontrol edecektir. Müteakib toplantılarda diğer havayici zaruriye maddeleri ele alınacaktır. Bunun için kontrol teşkilâtı reisliğine seçilerek Vekâletçe İstanbula gönderilen Muhsin Baç faaliyet esaslarını hazırlamıştır. Vekâletin, teşkilâtta çalışmak üzere tayin ettiği 20 kontrolör de birkaç gün içinde vazifeye başlayacaktır.

Murakabe kontrol teşkilâtının son günlerde yaptığı tetkikler neticesinde şeker fiatlarının bazı semtlerde birbirini tutmadığı görülmüştür. Şirket tarafından şeker satışlarına azamî fiat konulduğu halde bazı bakkallar nakliye ücretlerini ileri sürerek fiatlara zam yapmışlardır. Bu sebeble komisyon şekere de azamî satış fiatı tespit edecektir.

İstanbul Belediye İktısad müdürlüğü de gıda maddeleri fiatlarının artış sebeblerini tetkik etmeğe başlamıştır. Bu tetkiklerden alınacak neticeler bir raporla komisyona bildirilecektir.

Diğer taraftan komisyon şehrimizde gıda maddelerinin stoklarını da tespit edecektir. Bunun için ellerinde fasulye, pirinc, mercimek ve yağ bulunanlardan beyannameler alınacaktır. Bu suretle Ticaret Vekâletine bağlanacak iaşe teşkilâtının memlekette vücude getireceği gıda maddeleri stokları için şimdiden bir hazırlık yapılmış olacaktır.

Kırkambar :

Takvim sahiblerine bir tavsiye!

Yeni yıl takvimleri satışa çıkalı bir hayli oldu. Bakıyorum, bu takvim yapraklarının arka sahifelerinde gene ayni köhne beyitler, bayat maniler, modası geçmiş şiirler! Takvim sahibleri, her yıl, temcid pilâvı gibi hep ayni şeyleri tekrarlayacaklarına, ne olur, arada bir yenilik gösterseler, her yıl, takvim yapraklarının arka sahifelerine koydukları o köhne, bayat, modası geçmiş şeylerin yerine yepyeni şeyler koysalar da takvim yapraklarından edebiyat ve şiir öğrenen halkımıza biraz da yeni şiir ve şairlerimizi tanıtsalar! Eğer, takvim sahibleri, takvimlerine koymak için yeni yeni manzumeler bulamıyorlar, yahud bunları, bulmakta sıkıntı çekiyorlarsa ben kendilerine burada bazı örnekler vereyim, yeni yıla daha on gün var, bu on güne kadar bastıracakları takvimleri bunlarla pekâlâ süsleyebilirler. İşte vereceğim örnekler: Orhan Velinin:

«Yazık oldu Süleyman Efendiye!»

Diye biten meşhur «nâsır» şiiri...

Sonra, Necib Fazılın, bu takvimlerin arka sahifelerine girecek ne güzel, ne canalıcı şiirleri var. Meselâ onun, en son ve en sevdiği şiirlerinden «Senfoni» si vardır ki bunlar parça parça takvim yapraklarına sıralanarak, halkın edebî kültürü yükseltilemez mi? İspartalı şair Salih Zekinin o emsalsiz nefiselerini unutmıyalım! Bugün Virjil, mezardan kalksa da bunları okusa, yahu, bu tarzın benden de yaman ustaları çıkmış diye parmağı ağzında kalır. Salih Zekinin bu şiirleri de takvim yapraklarının enfes ve şaheser birer zineti olamaz mı?

Yeni ve sürrealist genc şairlerin son zamanda ortaya koydukları bunca serbest vezinli manzumeler, ne güne duruyor sanki? Bunlar, yıllar geçtikten sonra, Sandal Bedesteninde, yahud Çadırcılar çarşısında hurda yerine satılsın diye kaleme alınmadılar ya! Takvimcilerimiz, bunlardan da pekâlâ istifade edemezler mi? Ama diyeceksiniz ki:

— Bu şiirleri takvim yapraklarına ne suretle sıralamalı, bunlardan hangilerini hangi aylar ve günlere rasgetirmeli!

Artık o şiirine, manzumesine göre sıralanır, dizilir. Meselâ bunlardan icab edenler nisan, mayıs, haziran, temmuz, icab edenler de kânunuevvel, kânunusani, şubat, mart aylarına raslayan ve hattâ karakış, zemheri fırtınaları gibi, en soğuk günleri gösteren yaprakların arkalarına dizdirilir. Eğer, takvimcilerimiz bu yeniliği yapmaya ve bu şiirleri tasnif ve tanzim etmeğe üşenirlerse, bunu edebiyat namına Nurullah Ataç dostumuza havale etsinler, o, bu işi memnuniyetle ve fahriyen yapar!.

Osman CEMAL

Adliye koridorlarında :

14 yaşındaki hırsızlık suçlusu

Daha on dört yaşında ancak vardı. Asliye Ceza Mahkemesinin önüne geldiği zaman kendisini getiren jandarmaya döndü ve cebine sokamadığı için soğuktan kıpkırmızı olan kelepçeli ellerini göstererek:

— Çok üşüdüm ağabey, dedi. Ne olursun sobanın yanında oturalım da biraz ısınayım.

Jandarma onun bu ricasını reddetmediği gibi üstelik kelepçelerini de çıkardı ve:

— Haydi bakalım, dedi, çabuk ısınmağa bak, nerede ise çağıracaklar.

O, jandarmanın bu iltifatından o kadar memnun olmuştu ki adamın boynuna sarılıp yanaklarını öpecek gibi bir hareket yaptı. Fakat kimbilir ne düşünmüş olacak ki bundan vazgeçti ve onun yerine biraz ilerideki radyatörü kucaklayıp ısınmağa başladı.

Kirli yüzünde, gözden kaçmıyacak kadar bariz asalet okunan bu çocuğun niçin mevkuf bulunduğunu merak ettim. Yanlarına sokulup jandarmaya sordum:

— Ne imiş dedim, bu çocuğun kabahati?

O cevab verdi:

— Vallahi iyi bilmiyorum ama, galiba hırsızlık etmiş.

— Ne çalmış ?

— Bilmem, kendisinden sorunuz.

O, bir yabancının kendisile böyle yakından alâkadar olduğunu işitince taşkın bir zekâ okunan gözlerile beni yukarıdan aşağı süzdü. Sonra tatlı bir sesle:

— Anladım, dedi. Sen gazetecisin. Fakat beni gazeteye yazma!

— Niçin, dedim, gazeteye yazılmaktan bu kadar korkuyorsun?

— Annem duyarsa kederinden ölür zavallı.

— Peki, dedim, bu macerayı hiçbir tarafını gizlemeden bana anlatırsan ismini gazeteye yazmam.

O, benim, sözüne itimad edilir bir adam olup olmadığımı gözlerimden okumak ister gibi bir müddet dikkatli dikkatli baktıktan sonra cidden çok hazin olan macerasını şöyle anlattı:

— Babam bir memurdur. Geçen sene daire arkadaşlarından bir daktilo ile sevişti. Ve onunla kaçtı. Birkaç ay evvel de hiçbir kabahati olmadığı halde annemi boşayıp onunla evlendi. Şimdi annemle benden küçük iki kardeşim babamın verdiği ayda 15 lira ile geçinmeğe çalışıyoruz. Bu sene mekteb tatil olunca düşündüm. «Ben de biraz çalışayım Anneme, kardeşlerime bir faydam olsun» dedim. Pisküvi ve karemelâ satmağa başladım. Her gün 20 - 25 kuruş kazanıyordum. Bir akşam iki arkadaşımla beraber Aksaraydan geçiyorduk. Bunlardan birisi yavaşça kulağıma eğildi ve «Biz gizlice şu dükkâna gireceğiz, öteberi aşıracağız. Eğer sen de kapıda durur da bekçilik yaparsan çaldığımız şeylere ortak olacaksın» diyerek beni kandırdılar. Ve içeri girdiler. Ben de bir gelen olursa öksürerek onları haberdar edecektim.

Çocuklar on dakika sonra çıktılar. Bir sürü öteberi çalmışlardı. Bunları Fatihte bir eve götürüp bıraktılar. Evsahibi bize 15 lira verdi. Biz de beşer lira aramızda taksim ettik.

O akşam eve gittiğim zaman, annem paraları görüp nereden aldığımı söylemem için sıkıştırmağa başladı. Ben de sokakta bulduğumu söyleyerek zavallıyı aldattım. Birkaç gün sonra gene ayni çocuklarla Sultanahmedde bir bakkal dükkânına girdik. Fakat tam çıkacağımız sırada polislerle karşılaştık. Arkadaşlarım kaçtılar, fakat ben yakalandım. Bunun için 15 gündenberi hapishanedeyim. Bakalım bugün mahkeme hüküm verecek.

— Annenizin bunlardan haberi yok mu?

— Hayır nereden olacak? O benim birdenbire kaybolduğumu görünce polise müracaat edip bulunmamı istemiş. Fakat komiser ailevî vaziyetimizi bildiğinden müteessir olmasın diye hakikati söylememiş ve beni aradıklarını söyliyerek onu avutmuş.

Bu esnada mahkeme açıldı. Ve ilk olarak onu çağırdılar. Ben de kendisini takib etmek istedim ise de mübaşir mâni oldu. Duruşmanın gizli olacağını söyledi.

ERMAN

ŞEHİR ve MEMLEKET HABERLERİ

Münakalât Vekili Trakyaya gitti

Vekil dün armatörlerle görüştü

Şehrimizde bulunmakta olan Münakalât Vekili Cevdet Kerim İncedayı, dün akşamki konvansiyonel trenile Uzunköprüye gitmiştir. Vekil, dün sabah Mıntaka Liman Reisliğine gelerek teşkilâta dahil müesseselerle diğer limanların faaliyeti hakkında malûmat almış, müteakiben armatörler yeni azalarını kabul ederek kendilerile görüşmüştür. Bu görüşmelerde Türk vapurlarının iç sularımızla ecnebi sularında yapacakları sefer esnasında gerek armatörlerin menfaatine ve gerekse hizmet icablarına en uygun şekilde hareket etmek için alınması lâzım gelen tedbirler mevzuu bahsolmuştur. Vekil limandan sonra İstanbul Posta ve Telgraf merkezine giderek buradaki faaliyeti gözden geçirmiş ve mıntaka şubelerinin faaliyet ve ihtiyacları etrafında alâkadarlardan izahat almıştır. Münakalât Vekilinin Trakya seyahati 3 gün devam edecektir. İncedayı İstanbula döndükten sonra kısa bir müddet kalarak Ankaraya avdet edecektir.

Baro umumî heyeti toplandı

Heyet yedek meclisi idare azalarını seçti

Geçen hafta toplanan İstanbul Barosu umumî heyeti reis intihabından sonra idare meclisi azalıklarına seçilecek azaların intihabını bu haftaya tehir etmişti.

Avukatlar dün öğleden sonra gene adliyede ticaret mahkemelerinin önündeki koridorda toplanmış ve yapılan intihabat sonunda idare meclisi azalıklarına 128 reyle Sami Sırmalı, 108 reyle Yusuf Kenan Antel, 91 reyle İsmail Akkan, 91 reyle Hüseyin Avni Kiper, 85 reyle Hamdi İpekoğlu seçilmişlerdir. İhtiyat azalıklara da 140 reyle Sıtkı Koral, 93 reyle Şeref Adarani intihab olunmuşlardır. Bundan sonra idare heyeti raporu okunmuş ve bütçe hakkında bir çok avukatlar söz alarak bazı temenniler izhar etmişlerdir. Bu temennilerle Baro için bir bina temin edilmesi ve umumî toplantıların adliye koridorları yerine badema Halkevleri ve yahud Üniversite salonunda yapılması istenilmiştir.

KISA HABERLER

İktısad

★ **İHRACAT AZALDI** — Noel münasebetile ihracat işlerinde durgunluk başlamıştır. Dün muhtelif memleketlere 30 bin liralık ihracat muamelesi kaydedilmiştir.

★ **ZEYTİNYAGI FİATLARI**- Zeytinyağı fiatları son günlerde artmıştır. Buna sebeb İngiltereye 10 bin tonluk büyük bir parti yağ satılmış olmasıdır.

★ **ODUN VE KÖMÜR İHTİKÂRI** — Bazı odun ve kömürcülerin havaların soğuması üzerine fiatları artırarak ihtikâr yaptıkları görülmüştür. Firuzağada 81 numaralı dükkân sahibi Mehmed, kömürü 7 kuruşa sattığından müddeiumumiliğe verilmiştir.

Vilâyet ve Belediye

★ **EKMEK NARKI** — Belediye, hafta içinde ekmek narkını tetkik edecek ve buğday fiatlarında düşüklük görüldüğü takdirde ekmek fiatlarında tenzilât yapılacaktır.

★ **ÇAVDAR EKMEĞİ** — Belediye Sıhhat işleri müdürlüğü piyasada kâfi miktarda çavdar ekmeği bulunamadığını ileri sürerek Belediye İktısad müdürlüğüne müracaat etmiştir. Çavdar ekmeğinin bollaşması için lüzumlu tedbirler alınacaktır.

★ **TÜRKÇE OLMIYAN SOKAK İSİMLERİ** — İstanbul vilâyeti dahilinde köy, cadde, sokak ve meydan isimlerinden türkçe olmıyanların ana dilimize tahvili için yakında bir komisyon faaliyete geçecektir.

Maarif

★ **SÖMESTR TATİLİ** — Maarif Vekâleti ortamekteb ve liselerde sömestr tatilinin yılbaşından başlayarak 8 gün devam etmesini kabul etmiştir. Mektebler açıldıktan sonra bir gün ders görülecek ve müteakiben 4 gün Kurban bayramı tatili yapılacaktır.

★ **TAYİN BEKLİYEN ÖĞRETMENLER** — Maarif Vekâleti alâkadarlara gönderdiği bir tamimde tayin bekliyen ilk okul muallimlerinin miktarını sormuştur. Şehrimizde bu kabil muallimlerin 300 tane olduğu tespit olunmuştur. Bunlar içinde taşraya gitmek istiyenlerin tayinleri derhal yapılacaktır.

İngiliz lirasının bedelleri ödenmeğe başlandı

Tevziata yarından itibaren başlanıyor

İngiliz hükûmetinin verdiği bir karar üzerine bundan bir müddet evvel, Merkez Bankası marifetile toplanan İngiliz liraları bedellerinin ödenmesine yarından itibaren başlanacaktır. Bu hususta ki Vekâlet kararı, dün Merkez Bankasına bildirilmistir. Banka tevziat esnasında izdihama meydan vermemek için bazı tedbirler almıştır. Bu tedbirlere göre bankada matlubu olanların 150 şer kişilik birer listesi hazırlanmıştır. Banka bu listeler üzerinden alacaklılara mektub gönderecek ve herkes bankaya bu mektubla müracaat edecektir. Tevziatın 10 gün içinde bitirileceği alâkadarlar tarafından söylenmektedir.

Orta tedrisat kadroları şimdiden tespit ediliyor

Maarif Vekâleti önümüzdeki ders yılı esnasında orta tedrisat müesseselerinde vazife görecek muallim kadrolarını şimdiden hazırlamağa başlamıştır. Hazırlanan cetvellere göre vilâyetlerde açılacak yeni okullara derhal tayinler yapılacak ve eylûl iptidasında bütün muallimler vazifeleri başında bulunacaklardır. Yüksek tahsil görüp de İstanbulda vekâleten vazife gören 300 ortamekteb muallimi Vekâlete müracaat ederek Anadoluda olduğu gibi kendilerinin de aslî muallim kadrolarına alınmasını istemişlerdir. Vekâlet bu öğretmenlerin çalışma fişlerini tetkik ettikten sonra ehliyeti sabit olanları aslî muallim kadrosuna almağı kabul etmiştir. Diğerleri taşraya gitmek istedikleri takdirde aslî kadroya alınacak, aksi halde sıra bekliyeceklerdir.

Dürbünün tersile

Düşmek

İtalyanlar, Yunanistana saldırdıktanberi bir «Düşmek» tir aldı yürüdü. Bir iki misal:

İtalyaya bombalar düşüyor. Arnavud şehirleri bir bir düşüyor. İtalyan generallerinde de bir düşmek hastalığı aldı, yürüdü: Kimi azledilip mevkiinden düşüyor; kimi tayyareden düşüyor; kimi de esir düşüyor...

Bu vaziyetin düzelemiyeceğini düşününce, muhakkak ki Mussolini'nin yüreğine de korku düşüyor. Daha fenası «Karagömlekli» ler gözden düşüyor.

İtalyanın bu karışıklığını seyredenler de acaba hayretten hayrete düşüyorlar mı dersiniz?

Eski harblerde

Bir gazetede gözüme ilişmişti: Orta zamanlarda, iri yarı köpeklerden binlerce toplanır, alaylar teşkil olunurmuş. Sonra boyunlarına gürültü çıkaran tenekeler veya çanlar asılırmış... Bunlar muharebelerde düşman saflarına saldırtılırmış... Bu öyle müthiş bir hücum olurmuş ki, koca bir düşman ordusu anide mağlûb olurmuş...

Olurmuş amma, ben hiç de buna inanmıyorum: Zira böyle köpek askerleri olan taraf daima mağlûb olmıya mahkûmdur!.

Kulaklarınızı tıkayınız

Son Telgraf gazetesinde, «Doktorun Tavsiyesi» sütununda okudum:

«Sokakta çok üşüyorsanız, kulağınıza pamuk tıkayınız» diye bir tavsiye var.

Durur muyum, hemen tecrübe ettim. Bilâkis üşümem daha fazlaştı. Sonra düşündüm: Acaba rüzgârın uğultusunu, yağmurun şırıltısını duymamak için mi kulaklarımıza pamuk tıkayacağız?

Hayır, bu da değil... En iyisi, böyle manasız tavsiyeleri işitmemek için kulaklarımıza pamuk tıkamalıyız...

Şahabeddin UZUNKAYA

Hikâye

HIRSIZ

Yazan: Ş. U.

Tilki Şevket (mektebde arkadaşları ona bu adı takmışlardı) bir palto çaldığı için, lisenin son sınıfından kovulmuş ve işte o gün denberi de hırsızlığı meslek edinmişti. Bu sebeble kibar muhitlerde iş görebiliyordu.

O gün, bir apartıman dairesinde gene büyük bir vurgun peşinde idi. Fakat aradığı mücevherleri bir türlü bulamıyordu. Halbuki bu dairede oturan aile çok zengindi.

Bir aralık mükellef bir yatak odasında, aynalı dolabın kilidini kurcalıyordu. Birden apartımanın kapısı açıldı. Gürültüyü duyan Şevket, usulca karyolanın altına saklandı. Bu gibi küçük tehlikelerle çok karşılaşmıştı. Gene yakayı kurtaracağına emindi.

Çok geçmedi; odaya ev sahibesi Bayan Mefkûre girdi. Etrafa şöyle bir göz attı. Sonra el çantasını köşedeki küçük masanın üzerine bırakarak çıktı.

Bu müddet zarfında kibar hırsız onu iyice tetkik edebilmişti. 30 yaşlarında, güzel yüzlü, narin vücudlu bir kadındı.

Bayan Mefkûre tekrar odaya döndüğü zaman, yarı «bobstil» kı yafette bir delikanlıyı da beraber getirmişti. Geniş bir nefes alarak dedi ki:

— Malik, işte selâmete çıktık. Artık kimse bizi rahatsız etmez. Annem, kızım Mefhareti alarak ablama gitti. Kocam da bu saatte işiyle gücüyle meşguldür. Hizmetçiye de ben izin verdim. Üç dört saat başbaşa kalabiliriz artık...

Malik heyecanlı görünüyordu:

— Ya kocan gelirse?..

— Merak etme canım, bu vakitte gelmez... Hem gelirse ne olur sanki?.. Sen hemen şu karyolanın altına girersin...

Bayan Mefkûre ortaya bir şişe likör çıkarmıştı. İki âşık kadeh tokuşturmaya başladılar. Bir yandan da aşktan bahsediyorlar ve gittikçe birbirlerine daha ziyade sokuluyorlardı...

Şevket hırsından titriyordu. Hiç böyle rezalete de raslamamıştı. Hırsızdı ama, onun da bir izzeti nefsi vardı. O böyle ne yapacağını düşünüp dururken, Malik:

— Sevgilim, bizi saadetimizden mahrum bırakmıya kimin hakkı var?.

Der demez artık sabrı tükendi ve karyolanın altından bağırdı:

— Benim!..

Sevdazedeler, neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Şevket hemen dört ayak vaziyette yürüyerek meydana çıktı. Gayet soğukkanlı idi.

Ayağa kalkınca nazik bir sesle:

— Sizi birkaç dakika saadetizinden ayıracağım için şimdiden affınızı dilerim.

Diye özür diledi. Ne Mefkûre, ne de âşığı ağız açabiliyordu. Malik ayakta, korkudan titriyerek alık alık bakıyor; kadın karyolada yarı beline kadar doğrulmuş, yorganla açık vücudünü örtmiye çalışıyordu.

Kibar hırsız bu şaşkınlıktan istifade ederek sordu:

— Hanımefendi, aynalı dolabın anahtarı nerededir?

Bayan Mefkûre bir medyum gibi, gayri ihtiyarî:

— El çantamın içinde, dedi...

Fakat sonra biraz kendine gelir gibi oldu:

— Sen kim oluyorsun, Allah aşkına?

— (Hiç istifini bozmadan): Hırsız!..

— Ne? Hırsız mı dedin?...

— O kadar telâş etmeyiniz. Görüyorsunuz ya silâhım filân yok... Size fenalık da yapacak değilim.

— Öyleyse, haydi defol! Şimdi bağırırsam bütün apartıman kiracıları buraya dolar...

— Haydi bağırınız. Bakalım kim kaybedecekmiş! Siz mi, ben mi? Ben çok çok, bir iki sene yatarım. Halbuki sizin suçunuz benimkinden pek büyük...

Şevket hem lâf yetiştiriyor, hem de el çantasını açmış içini karıştırıyordu:

— Ooo!.. dedi. Maşallah, bu gün şansım yerinde... Çantanızda elli liraya yakın para da varmış!.

Parayı cebine attı. Anahtarı da almıştı. Hemen aynalı dolabı açtı. Çok aramadan, dolabın küçük çekmecelerinde mücevher kutusunu bulmuştu. Yüzük, gerdanlık, bilezik, küpe ne varsa, hepsini cebine yerleştirdi:

— Size nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum hanımefendi. Eğer siz yetişmeseydiniz, bu iş bu kadar kolay olmıyacaktı.

Şevket elini gayet çabuk tutuyordu. Bu derece soğukkanlılık karşısında Malik daha fazla şaşırmıştı. Kadın da bu garib hâdiseyi oluruna bırakmış, neticesini bekliyordu.

Halbuki Şevket sonsuz bir neşe içinde, likör şişesinden kadeh kadeh doldurup içmeğe başlamıştı:

— Şerefinize Hanımefendi... Her zaman bu fırsat ele geçmez... Ben hayatımda böyle hırsızlık hiç yapmadım. Ne siz beni eleveriniz, ne ben sizi... (Birden aklına bir şey gelmiş gibi) Ha!.. Küçük bey, senin ceblerini de bir yoklamalıyım.

Malik birşeyler söylemek istedi, fakat sesi çıkmadı. Şevket çarçabuk onun üzerini aradı ve bir kahkaha atarak:

— Kuzum sen muhakkak bobstillerdensin? Cebinde metelik yok baksana!. dedi.

Bu sırada Şevketin gözü Bayan Mefkûrenin boynuna kaymıştı:

— Muhterem bayan! Boynunuzda kıymetli bir pırlanta görüyorum. Bunu da bendenize lûtfedeceksiniz tabii?.

Kibar hırsız karyolaya yaklaştı. Gerdanlığı muayene etmek ister gibi, kadına doğru eğildi. Birden nasıl oldu, kendisi de anlıyamadı. Bayan Mefkûrenin boynuna sarılıp dudaklarından öptü, öptü. Ve:

— Bu tatlı pusenin bedeli olarak gerdalnığı size bağışlıyorum!. Diyerek odadan çıktı, gitti...

Mehmed Akifin mezarı için bin lira toplandı

Şair Mehmed Akifin mezarının yaptırılması için Üniversite talebesi aralarında 1000 lira toplamışlardır. Bu para Maarif Vekâletine gönderilecek ve büyük şairin mezarına sarfedilecektir.

Talebe ve profesörler Mehmed Akifin ölüm yıldönümünü kutlamak için bir merasim programı hazırlamışlardır. Cumartesi günü bütün talebe ve profesörler şairin mezarı başına giderek hatırasını taziz edeceklerdir.

Pasif korunma işleri

İtfaiye işlerinde çalışacakların yoklamaları başladı

İstanbulda yedek itfaiye teşkilâtında vazife almak için kursa iştirak etmiş olan halkımızın yoklamaları yapılmak üzere ayın otuzuncu günü akşamına kadar itfaiye gruplarına müracaatlerinin temini hakkında dün vilâyetten kaymakamlıklara bir tamim gönderilmiştir. Yoklamaları yapılacak olan yedek itfaiyecilere alarm tecrübelerinde vazife verilecektir. Diğer taraftan şehrimizde yakında yapılacak olan büyük alarm tecrübesi esnasında kullanılmak üzere fosforlu levhalar temini kararlaştırılmıştır. Bu levhalar umumî sığınakların bulunduğu mahallere konulacak ve halkın geceleyin umumî sığınakların bulunduğu mahalleri kolayca görebilmeleri temin edilecektir.

Büyük hikâye — Tefrika No. 5

KÜRK MANTOLU MADONNA

SABAHATTİN ALİ

Avuç içi kadar kâğıdın üzerinde Hamdiyi görüyordum. Beş on basit, fakat fevkalâde ustaca çizginin içerisinde bütün hüviyetile o vardı. Başkalarının ayni benzeyişi bulacaklarını pek zannetmem, hattâ teker teker araştırılınca belki hiçbir tarafı benzemiyordu, fakat onun biraz evvel odanın ortasında nasıl avaz avaz bağırdığını gören bir insan için yanılmağa imkân yoktu. Hayvanca bir hiddet ve tarifi imkânsız bir bayağılıkla müstatil şeklinde açılmış duran bu ağız; baktığı yeri delmek istediği halde aciz içinde boğulmuşa benzeyen bu çizgi halindeki gözler ve kanadları mübalâğalı bir şekilde yanaklara kadar genişleyen ve böylece çehreye daha vahşi bir ifade veren bu burun... Evet, bu, birkaç dakika evvel şurada duran Hamdinin, daha doğrusu onun ruhunun resmi idi. Fakat hayretimin asıl sebebi bu değildi: Ben şirkete girdiğimden, yani aylardan beri, Hamdi hakkında birbirine zıd bir sürü hükümler verip duruyordum. Onu bazan mazur görmeğe çalışıyor, çok kere de istihfaf ediyordum. Asıl sahsiyetile, bugünkü mevkiinin ona verdiği şahsiyeti birbirine karıştırıyor, sonra bunları ayırmak istiyor ve büsbütün çıkmaza giriyordum. İşte Raif Efendinin birkaç çizgi ile ortaya koyduğu Hamdi, benim uzun zamandan beri görmek istediğim halde bir türlü göremediğim insandı. Yüzünün bütün iptidaî ve vahşi ifadesine rağmen acınacak bir tarafı vardı. Zalimlik ile zavallılığın, iştiraki hiçbir yerde bu kadar vazıh olarak gösterilmemiştir. Sanki on senelik arkadaşımı ilk defa bugün sahiden tanıyordum.

Ayni zamanda bu resim bana birden bire Raif Efendiyi de izah etmişti. Şimdi onun sarsılmaz sükûnetini, insanlar ile münasebetlerindeki garib çekingenliğini gayet iyi anlıyordum. Etrafını bu kadar iyi tanıyan, karşısındakinin ta içlerini bu kadar kat'i ve açık gören bir insanın heyecanlanmasına ve herhangi bir kimseye kızmasına imkân var mıydı? Böyle bir adam, önünde bütün küçüklüğü ile çırpınan birine karşı taş gibi durmaktan başka ne yapabilirdi? Bütün teessürlerimiz, inkisarlarımız, hiddetlerimiz, karşımıza çıkan hâdiselerin anlaşılmadık, beklenmedik taraflarındır. Her şeye hazır bulunan ve kimden ne gelebileceğini bilen bir insanı sarsmak mümkün müdür?

Raif Efendi, benim için tekrar merak verici bir mahiyet almıştı. Kafamda onun hakkında, biraz evvel beliren ışığa rağmen, birçok tezadların bulunduğunu seziyordum. Elimde tuttuğum resmin çizgilerindeki isabet, bunun bir heveskâr elinden çıkmadığını gösteriyordu. Bunu yapan kimsenin uzun seneler resimle uğraşmış olması lâzımdı. Burada sadece baktığını sahiden gören bir göz değil, gördüğünü bütün inceliklerile tespit etmesini bilen bir hüner de vardı.

Kapı açıldı. Elimdekini çabucak masaya bırakmak istedim, fakat geç kalmıştım. Macarca mektubun tercümelerile bana doğru yaklaşan Raif Efendiye özür diler gibi:

«— Çok güzel bir resim...» dedim.

Onun şaşıracağını, sırrını ele vereceğimden korkacağını sanmıştım. Hiç de böyle olmadı. Her zamanki yabancı ve dalgın gülüşile kâğıdı elimden alarak:

«— Senelerce evvel, bir müddet resimle meşgul olmuştum!...» dedi. «Ara sıra, el alışkanlığile bir şeyler karalıyorum... Görüyorsunuz ya, manasız şeyler... Can sıkıntısı işte...»

Resmi avucunun içinde buruşturarak kâğıd sepetine attı.

«— Daktilo hanımlar, pek acele yazdılar!» diye mırıldandı. «Herhalde yanlışlar vardır, fakat okumağa kalksam, Hamdi Beyi daha çok kızdıracağız... Hakkı da var... Götürüp vereyim bari...»

Tekrar dışarı çıktı. Gözlerimle kendisini takib ettim. «Hakkı da var, hakkı da var!» diye söyleniyordum.

Bundan sonra Raif Efendinin her hali, sahiden manasız ve ehemmiyetsiz olan hareketleri bile, bana merak vermeğe başladı. Onunla konuşmak, hakiki hüviyetine dair bir şeyler öğrenmek için her fırsattan istifadeye kalktım. O benim bu fazla sokulganlığımı farketmez göründü. Bana karşı, nazik, fakat daima arada bir boşluk bırakan tavrını muhafaza etti. Dostluğumuz dıştan ne kadar ilerlerse ilerlesin, içi bana daima kapalı kaldı. Hattâ ailesini, bu aile arasındaki vaziyetini yakından görünce hakkındaki merakım büsbütün arttı. Kendisine yaklaşmak için attığım her adım beni bir çok yeni mu-ammalarla karşılaştırıyordu.

Evine ilk defa olarak, mutad hastalıklarından birinde gittim. Hamdi yarına kadar tercüme edilecek bir yazıyı hademe ile göndermek istiyordu:

«Bana ver, hem ziyaret etmiş olurum.» dedim.

«Pekâlâ... Bak bakalım nesi var. Bu sefer fazla uzadı!»

Hakikaten bu sefer hastalığı biraz uzun sürmüştü. Bir haftadanberi şirkete uğramıyordu. Hademelerden biri İsmetpaşa mahallesindeki evi tarif etti. Mevsim kış ortaları idi. Erkenden karanlık çöken sokaklarda yürümeğe başladım. Ankaranın asfalt döşeli yollarına hiç benzemiyen bozuk kaldırımlı dar mahalleleri geçtim. Birbiri arkasına yokuşlar ve inişler vardı. Uzun bir yolun sonunda, âdeta şehrin bittiği yerlerde, sola saptım ve köşedeki kahveye girerek evi öğrendim. Taş ve kum yığılı arsaların arasında tek başına duran iki katlı, sarı boyalı bir bina. Raif Efendinin alt katta oturduğunu biliyordum. Zili çaldım. Kapıyı on iki yaşlarında bir kız çocuğu açtı. Babasını sorunca, yapmacık bir tavırla yüzünü buruşturup dudaklarını bükerek:

«Buyurun!» dedi.

Evin içi hiç de zannettiğim gibi değildi. Yemek odası olarak kullanıldığı anlaşılan holde büyük ve açılıp kapanır bir masa, kenarda içi kristal takımlarla dolu bir büfe vardı. Yerde güzel bir Sivas halısı duruyor, yan taraftaki mutfaktan dışarı yemek kokuları vuruyordu. Kız beni evvelâ misafir odasına aldı. Buradaki eşya da güzel, hattâ pahalı şeylerdi. Kırmızı kadife koltuklar, alçak, ceviz sigara masaları ve bir kenarda kocaman bir radyo odayı dolduruyordu. Her tarafta, masaların üstünde ve kanapelerin arkalığında ince işlenmiş, krem rengi dantel örtüler vardı. Duvarlarda başbaşa gelin güvey resimleri ve gemi şeklinde yazılmış bir «Âmentü» levhası asılı idi.

(Devam edecek)

RADYO

BUGÜNKÜ PROGRAM

18,00 Program, 18,03 Radyo caz orkestrası, 18,50 Seçilmiş eski şarkılar, 19,30 Haberler, 19,45 Fasıl heyeti, 20,15 Müzik (Pl.) 20,30 Konuşma, 20,45 müşterek şarkılar, 21,15 Konuşma, 21,30 Karmen operası (Pl.) 22,30 Haberler, 22,50 Dans müziği (Pl.) 23,25 Yarınki program ve kapanış.

23/12/940 PAZARTESİ

8,00 Program, 8,03 Haberler, 8,18 Müzik (Pl.) 8,45 Ev kadını.

12,30 Program, 12,33 Muhtelif şarkılar, 12,50 Haberler, 13,05 Halk türküleri, 13,20 Müzik (Pl.)

POLİTİKA - ASKERLİK

İngiltereyi istilâ imkânı var mıdır?

İşgal hikâyesi

Büyük Britanya adalarını işgal hikâyesi yeni değildir. Almanya tâ yazdanberi bu adaları istilâ etmeği kurmuş ve 15 ağustos için randevu vermişti. Fakat Almanya o gündenberi randevuda gecikmiştir. İngiltere mütemadiyen beklemekte, «Geleceği varsa, göreceği de var!» demektedir. Dünkü yazımızda da izah ettiğimiz gibi, Almanya da, İngiltere de harbin nihaî neticelerinin ancak Manş denizinde alınacağına kanidirler. Bu Manş denizi muharebelerinin ne zaman başlayacağını da henüz kestirmeğe imkân yoktur. Yalnız şu muhakkaktır ki, Almanların önce takib ettikleri yıldırım harbi, artık bir yıpratma harbi halini almıştır. Çörçil'in de söylediği gibi, taarruz sırası günün birinde elbette İngiltereye gelecektir. Bu harb bir pehlivan güreşi olmadığı için uzayan zamana göre buna bir nihayet vermek, ve bir taraftan diğerinin hükmen galib geldiğini ilân etmek mümkün değildir. Muhakkak tuş lâzımdır.

Nihai zafer için

Nihaî neticeyi elde etmek için iki taraftan biri taarruz etmek mecburiyetinde olduğuna göre, en evvelâ teşebbüsü kim ele alacaktır? Bu ane kadar teşebbüs Almanyadan bekleniyordu ve hâlâ da bunun gene Almanya tarafından yapılacağı tahmin olunmaktadır. Fakat günler geçtikçe, Almanyanın taarruz kabiliyeti azalmakta, İngilterenin fazlalaşmaktadır. Bunda Almanların hatâları olduğu aşikârdır. Çünkü Almanlar tedhiş usulü takib etmekte, bunda İngiliz soğukkanlılığının mukavemetile karşılaşmaktadırlar. İngilizler ise sistemli bir surette Alman istilâ merkezlerini, tayyare fabrikalarını, deniz tezgâhlarını bombalamaktadırlar. Dunkerkte, Brest'te Kap-Gri-Ne'de bulunan bir yığın mavnaların, Kiel, Bremen tezgâhlarının, Ostende'ın ve nihayet, Krupp, Mannheim'ın bombardımanları bunu isbat eder. Berlin arada sırada hücuma uğramaktadır. Halbuki Almanlar, şimdiye kadar hemen daima Londra'yı hedef almışlardır.

Hücum nereden olabilir?

Bu vaziyette Alman harb sanayiinin mühim mikyasta zarar gördüğünü ve istilâ emellerinin tahakkuku için lâzımgelen maddî enerjiyi kaybetmek üzere olduğunu hakkile söyliyebiliriz. Nitekim Londra üzerine 16 eylûlde yapılan büyük hücumlara bir istilâ teşebbüsü mahiyeti verilebileceği halde, belki Almanların da gayeleri bu olmasına rağmen gördükleri mukavemet dolayısile 187 tayyareyi Manş'a ve Londra üzerine bırakıp çekilmişlerdir. Halbuki o zaman 2000 tayyare ile hücum yapılmıştı. Ve bu hücumun bir gayesi olmak lâzımdı. İşte ekserî asker mütehassısların fikri budur. Fakat bu böyle olmakla beraber, akla bir başka sual de geliyor: Almanlar, İngiltereyi istilâya teşebbüs edecekse, ilk hedef muhakkak Londra mı olmak lâzımdır?. Pa-dö-Kale boğazı 35 kilometre olduğuna göre kıt'a ile İngiltere arasında en kısa mesafe burasıdır. Fakat burası ayni zamanda arazi bakımından istilâya en az müsaiddir. Çünkü toprak burada dik ve sert bir şekilde denize batmaktadır. Sahile yanaşmak ve ihrac yapmak çok zordur. Üstelik bu mıntakada çok mühim müdafaa tedbirleri alınmıştır.

İngiltere sahilleri

Daha ağustos aylarında, Büyük Britanya adalarına karşı yapılacak bir istilâ hareketinin ne kadar çetin bir iş olduğuna dair Stampa isminideki İtalyan gazetesi şunları yazıyordu: «Eğer ihrac muvaffak olsa bile, İngiltere müstevliye 15 - 18 fırka ile mukavemet edecektir. Bundan dolayı Almanyanın vaziyete hâkim olabilmesi için buraya 25 fırka ihrac edebilmesi lâzımdır. Bu çok müşkül bir meseledir. Çünkü geniş miktarda malzeme ile 500.000 kişi sevkedebilmek lâzımdır. Bu, Norveçe gönderilen askerin üç misli dir!» Fakat Stampa, o zaman Norveçin müdafaasız bir memleket olduğunu, ayrıca gafil avlandığını hesaba katmamıştır. Sonra Norveçin, nüfus kesafeti İngiltere ile mukayese kabul etmiyecek kadar azdır. Orada kilometre murabbaına bazı yerlerde 3, bazı yerlerde 1 kişi isabet ettiği halde İngilterenin şark sahillerindeki kesafet, 300 le 400 arasında değişmekte ve bazı yerlerde daha fazlaya bile yükselmektedir.

Mayin tarlaları

Bunun için Almanların Büyük Britanya adalarının en zayıf noktalarını seçebileceğini hesaba katmak lâzımdır. Bu zayıf noktalar neresidir? Şurasını ehemmiyetle kaydedelim ki İngiltere, şimdiye kadar aldığı tedbirlerle istilâya müsaid zayıf bir nokta bırakmamıştır. Büyük Britanya adasının garb sahili, 15 - 20 kilometre genişliğinde ve 800 kilometre uzunluğunda bir mayin tarlasile, daha doğrusu bir mayin bandı ile kapalıdır. Evvelâ bu mayin bandını aşmak lâzımdır. Filhakika Almanların altı düz, tahta gemiler kullanacaklarından bahsedilmiştir. Fakat bu gemileri cer için de bir kuvvet lâzımdır. Nihayet tahta pervaneli, motris gemiler kullanılamaz. Ve Napoleon'un düşündüğü gibi yelken açmak da imkânsızdır. O halde, evvelâ bu mayin tarlaları temizlenecektir.

İngilterenin müdafaası

Fakat İngiltere bu müddet zarfında eli boş mu duracaktır? İngilizlerin sahil müdafaasına tahsis ettikleri büyük kuvvetler âtıl mı duracaktır?. İngiliz avcı ve bombardıman tayyareleri ses çıkarmıyacaklar mıdır? İngilizlerin büyük manevra kabiliyeti olan destroyerleri üslerinde pinekleyecekler midir? 1939 yılında İngiltere malik bulunduğu destroyerlerden bir kısmını kaybetmesine rağmen bu kuvvet gene ihmal edilir bir şey değildir. Çünkü Amerikadan aldığı 50 destroyerle zararlarını telâfi etmek şöyle dursun, belki eskisinden de kuvvetli olmuştur. Ve nihayet, bütün anavatan filosunu, denizaltılarile vesairesile gözönünde bulundurmak gerektir. Bu itibarla, İngiltereyi istilâ edebilmek için Almanlar eğer Büyük Britanya sahillerine 500.000 asker çıkarsalar bile muhakkak surette Manş denizine bir milyon kişi bırakacaklardır. Onun için İngiliz Başvekili Çörçil, bundan evvelki nutkunda «İstilâyı sade biz değil, bahıklar da bekliyor!» demiştir.

Netice

Eğer ihrac hareketi muvaffak olacak olursa, ikinci bir mesele daha vardır. O da sahil müdafaa kuvvetleridir. Söylendiğine göre İngilterenin müdafaa tertibatı, 30 kilometre derinliğe kadar uzanmaktadır. Bunun arkasında istilâ hareketini önlemek için, 1.300.000 kişi mahallî müdafaayı temin etmek üzere organize edilmiştir. İngilizler her türlü paniğe karşı koymak için icab eden bütün tedbirleri almışlardır. Şurasını, ehemmiyetle kaydedelim ki, bunlar ancak bizim bildiğimiz malûmattır. İngilizlerin harice sızdırmadıkları daha ne gibi müdafaa şekilleri kullanacaklarını kimse bilemez. Bütün bu tafsilâtı verdikten sonra İngiltereye bir istilâ teşebbüsünün ne kadar zor ve hattâ imkânsız olduğunu tekrar etmeğe hacet yoktur. Buna rağmen istilâdan bahsedilmektedir. Almanya ne derece müşkül vaziyette bulunmalıdır ki, dün de kaydettiğimiz gibi böyle bir teşebbüse girişsin. Fakat o da tedbirlerini almakta ve bütün Atlantik sahilini herhangi bir İngiliz istilâsına karşı korumak için muazzam istihkâmlar yapmaktadır.

Mümtaz Faik FENİK

SON HABERLER

Yeni Fin Reisicumhuru dün bir nutuk söyledi

«Fin milleti harb dışında kalmak arzusundadır»

Helsinki 22 (A.A.) — D.N.B. Yeni Finlandiya Reisicumhuru Ryti, dün öğleden sonra parlamentoda yemin etmiştir. Parlamentonun bu hususî celsesini açan reis, evvelâ müteveffa Reisicumhur Kallio'nun hatırasını tebcil etmiştir. Bilâhare Ryti, Reisicumhur sıfatile and içmiş ve bir nutuk söylemiştir. Rity, nutkunda, evvelâ müteveffa Dr. Kallio'nun hâtırasını tebcil etmiş ve demiştir ki:

«— Kallio'nun hâtırasını taziz bahsinde yapılacak en iyi şey, Kallio'nun millî birlik lehindeki faaliyetine devam etmektir. Fin milletinin, her ne bahasına olursa olsun, kendi mukadderatı hakkında kendisinin karar vermesi hakkını muhafaza etmesi ve memleketin hürriyetinin siyanet olunması lâzımdır. Bunun için de Fin ordusunun teşkilâtı, memleketin istiklâlini daha iyi müdafaa edebilmesi için, bugünkü şeraite intibak ettirilmelidir. Finlandiya orduları, yalnız memleketin muhafazasına hizmet ederler. Harbin vücude getirdiği hasarı mümkün olduğu kadar çabuk bir surette tamir için Fin milletinin sulha ihtiyacı vardır. Kareli'lilerin yeni hayat muhitlerine yerleştirilmesi sür'atle yapılmalıdır. Fin milleti, harb dışında kalmak ve bütün komşularile ve umumiyet itibarile bütün milletlerle iyi münasebetler tesis eylemek arzusundadır. Fin milleti bilhassa, Sovyetler Birliği ile dostane iyi komşuluk münasebetleri vücude getirmek ve bu münasebetleri, muahedeler ahkâmı ve karşılıklı hukuka hürmet esası üzerinden inkişaf ettirmek arzusundadır. Fin milleti, ayni zamanda, kendisile tarihî, ekonomik ve kültürel temasları bulunan Almanya ile dostane münasebetlerini takviye etmek ve daha ziyade derinleştirmek istemektedir. Fin milletinin İsveçle olan dostluğu, asırlık müşterek hâtıralara, ayni hukuk anlayışında ayni bitaraflık azmine dayanmaktadır.»

Ryti, nutkunu parlamentonun hükûmetin en sıkı bir surette işbirliği yapması temennilerile bitirmiştir.

ASKERÎ VAZİYET

İngiliz - Yunan - İtalyan harbi hakkında bir mülâhaza

(Baş tarafı birinci sahifede)

İngiliz ordusu bu hususta en iyi bir misaldir. 1914 te Cihan Harbi başladığı zaman İngiliz kara ordusu pek küçük idi ve ferdî kıymeti gene yüksek olmakla beraber sevk ve idarece mükemmel değildi. Fakat, zamanla ve ilk hareketlerin temin ettiği tecrübelerle İngilizler hem ordularını büyüttüler, hem silâh ve teçhizatlarını zamanın icabına uydurdular, hem de sevk ve idare işlerini tekemmül ettirdiler. Bu sayede İngiliz ordusu Cihan Harbinin üçüncü senesinden itibaren artık eski hatâlarını yapmıyan ve mükemmelen muharebe eden bir ordu haline gelmiş oldu. İngilizler, ayni kudreti bu harbde daha çabuk gösterdiler. Belçikadaki elemli maceradan ve bunu takib eden Fransızların kendilerinden ayrılması keyfiyetinden çok az bir zaman sonra ordularını tekrar derleyip topladılar, takviye ettiler ve kara ile havada üstünlük temin edememiş olmakla beraber hava kuvvetlerile Almanları sarsmağa başladıkları gibi deniz ve kara kuvvetlerile ve Yunanlılarla müştereken de İtalyanları bugünkü hale getirdiler.

İtalyan ordusu ise bu kudreti gösteremedi ve bir defa düştüğü sıkışık ve buhranlı vaziyetten kendini kurtaramadığı gibi İtalyan anavatanından denizlerle ayrılmış mıntakalarda çok tehlikeli durumlar dahilinde uğraşmak ta olan kuvvetlerinin selâmeti için mukteza tedbirleri de zamanında ittihaz edemedi.

İngilizlerin yaptıkları yeni bir deniz hareketi, İtalyanların sıkışık vaziyetlerini bir kat daha vahimleştirmiştir. Bu hareket sudur: Dünya nazarında bir İtalyan gölü sayılan Adriyatik denizinin medhalini teşkil eden Otrant kanalı şimdiye kadar bir düşman donanması tarafından geçilemez telâkki edilmekte idi ve Arnavudluktaki İtalyan ordusunun icabında bir veya iki yarını bu denize dayamak suretile vücude getireceği bir köprübaşı mevziinde Yunanlılara karşı uzun müddet mukavemet edebileceği zannı mevcud idi. Halbuki İngiliz Akdeniz donanmasına mensub, mühimce kuvvetler, evvelki gece bu kanaldan gecerek Adriyatik denizine girmişler, Avlonya ve Draç limanlarını denizden de siddetle bombardıman ederek çok ağır zayiat husulüne sebebiyet vermişlerdir ve İtalyanların ne denizaltı, ne denizüstü, ne de hava kuvvetlerinin hicbir tacizine uğramamışlardır. İngiliz filosunun bu hareketini 24 saat fasıla ile Yunan destroyer filosunun hareketi takib etmiş ve bu filo da keşif maksadile Avlonya açıklarına kadar gittiği halde hiçbir İtalyan gemisine raslamamıştır.

Arnavudluktaki İtalyan ordusu, bütün ümidini Adriyatik denizi yollarile İtalyadan gelecek takviyelere ve ikmallere bağlamış bir haldedir. Libyadaki İtalyan ordusu ile Bardiyada âdeta muhasara altında bulunan İtalyan tümenleri ise Akdenizin alt ve üstüle semalarından mütemadî bir surette gelmesi icab eden yardımlara muhtacdır. İngiliz deniz ve hava kuvvetlerinin durmaksızın devam eden müessir faaliyetleri karşısında öyle görünüyor ki İtalyanlar bu işleri kâfi denebilecek bir şekilde yapamıyorlar. Almanların müttefiklerine yapacakları umulan yardımlar hakkında da henüz kat'i bir haber mevcud değildir. Hattâ Roma radyosu, İtalyanın böyle bir yardıma muhtac bir vaziyette olmadığını bile bildirmiştir. İtalyanlar, Arnavudluk ve Şimali Afrikadaki ordularını yalnız başlarına bugünkü çok sıkışık vaziyetlerinden kurtarabilirler mi? Eğer kurtarabilirlerse bunu fevkalâde bir hâdise addetmekte tereddüd etmiyeceğiz.

***

Macaristanda Okluhaç partisi mensubları mahkûm oldu

Meb'us Wirth, dört sene müddetle hapis yatacak

Budapeşte 22 (A.A.) — D. N. B.: Oklu Haç partisine mensub meb'uslardan Wirth ile 23 şeriki, aleyhine açılan muhakeme neticelenmiş ve Wirth, dört bucuk sene hapse ve iki sene hiçbir hizmette kullanılmamaya mahkûm edilmiştir. Suclulardan on üçüne, iki seneye kadar hapis ve on seneye kadar hizmette kullanmamak cezaları verilmiş, diğer suçlular beraet etmiştir. Cezaların verilmesine sebeb, ihtilâle tesvik ve infilâk maddeleri bulundurmaktır.

Macar Hariciye Nazırı ağır hasta

Budapeşte 22 (A.A.) — Macar ajansı bildiriyor: Gripten hastalanan Hariciye Nazırı Kont Csaky, Budapeştede bir kliniğe kaldırılmıştır. Burada yapılan tıbbî muayenesinde Kont Csaky'nin hastalığının ciddî bir mahiyet göstermekte olduğu müşahede edilmiştir. Filhakika gripten başka, böbrek hastalığı da mevcuddur. Hariciye Nazırının iyileşmesi pek muhtemel olarak uzun zamana ihtiyac gösterecektir.

İsviçreden dönen esir Fransız askerleri

Clermound Ferrand 22 (A.A.) — Havas: İsviçrede enterne edilmiş olan Fransız askerlerinden memlekete ilk dönen kafile, dün trenle Clermound Ferranda gelmiştir. Bunların arasında 400 hafif yaralı ve hasta da vardır. İsviçreden dönen askerlere askerî merasim yapılmıştır. Askerlerin hepsi, İsviçrede kendilerine gösterilen hüsnükabulden dolayı derin memnuniyetlerini tebarüz ettirmişlerdir.

Günü Gününe

İğneli fıçı :

Bu sabahki gazeteler, Bulgaristanda Yahudiler aleyhine alınan kararlardan bahsediyorlar. Bu kararları tespit eden iki kanun maddesine göre, Yahudiler, artık Bulgaristanda da fena vaziyete düşmüşlerdir.

Senelerdenberi Almanlar veya Alman nüfuzu nereye girdi ise, orada Yahudi düşmanlığı başlamıştır. Nihayet iş o hale geldi ki, Yahudi düşmanlığından yakasını kurtarabilen dört Balkan devleti, bütün Avrupada, bu cereyanın dışında kalabilen devletler oldular. Sonunda Bulgaristanın da ayni kararlara sürüklenmiş olduğunu görüyoruz. Şimdi koca Avrupada Yahudiler için Yugoslavya, Yunanistan ve Türkiyeden başka barınacak memleket kalmamıştır. Koskoca dünya, ayak basmamış ormanları, dağları, bayırları, göz alabildiğine uzanan boş ve vâsi arazisile, bu zavallılara, üstüne yerleşecek bir karış toprak veremiyor. Bir zaman vapurlar dolusu serseri ve âvare dolaştıklarını ve çıkacak ufacık bir kara parçası bile bulamadıklarını hatırlarız.

Dünya, bu halile, Yahudiler için, hakikaten bir iğnelifıçı değil mi?

Harikulâde !

Akşamda, sık sık (Dememeli, demeli) diye verilen ufarak dil derslerine tesadüf ediyoruz. Galiba, bu gramer hocası da Vâ-Nû... Meselâ (Matbah dememeli, Mutfak demeli) filân gibi dersler. Bu sabahki İkdamda A. Şekib imzasile fıkra yazan roman, fıkra ve başmakale muharriri Etem İzzet Benice, Vâ-Nûya takılıyor:

Akşam (Harikulâde edebî bir roman edememeli, edebî roman demeli) dersini vermiş. Etem İzzet diyor ki, (Harikulâde demezsek, Mahmud Yesarinin romanlarını, Vâ-Nûnunkilerden nasıl ayırabiliriz. Muhakkak ki Yesarininki harikulâdedir.)

Etem İzzet Benice, Mahmud Yesarinin romanı için harikulâde vasfını kullanmakta olduğuna göre kendi romanları için acaba, daha ne parlak vasıflar düşünüyor dersiniz. Harikulâdenin yanında, fevkalâde sözü cılız ve sönük kalır. Üstadın romanlarına da ekstra ekstra demeli bari!

Baskın :

Bu sıralarda en çok kullanılan kelimelerden birisi de budur. Gün geçmiyor ki gazetelerde, Beyoğlunun bilmem neresinde bir randevu evinin, bir esrarcı yatağının basıldıklarını okumıyalım. Dün sabahki gazeteler iki baskın haberi daha veriyorlardı. Birisi, Fatihte basılan gizli ve garib bir tekkedir. Öbürü de İngilizlerin Avlonyaya yaptıkları baskın!

Bu baskınlar böyle çorab söküğü gibi giderse, sonu ne olacak acaba?

Eskiden basılmak, dehşet verici bir kelime tesiri yapardı. Ve gene eski zamanlarda, basılmak nekadar fena idiyse, bsmak da o kadar hoş ve eğlenceli olurmuş. Şimdi meraklıları, artık bu zevkten de mahrum oldular.

Fakat İtalyanların Avlonyada uğradıkları baskın, herhalde bütün baskınların en baskını çıkmıştır, zannederim!

Rüyada mülâkat :

Vatan gazetesi muharrirlerinden biri, rüyasında merhum Süleyman Nazifle bir mülâkat yapmış. Bu sabah neşrediyor. Nazif, öbür dünyadan verdiği mülâkatında şöyle bir cümle de sarfetmiş:

«— Ruhunuzu adeta hadım ediyorsunuz .»

Düşündük, taşındık, bu sözün manasını bir türlü kavrayamadık. Biz insanı, ancak bir türlü hadım olur bidirdik. Süleyman Nazif merhum ise, bizim ruhumuzu hadım ettiğimizden bahsediyor.

Görüyor musunuz, biz neler yapmışız da haberimiz yok. Bütün fen ve ilim âleminin altını üstüne getirecek bir keşifte bulunmuşuz ve bunu öbür dünyadakiler görebilmişler de, biz hâlâ farkında değiliz.

Sonra, mülâkatı alan muharrir, bize, Süleyman Nazifin şu sözlerini de naklediyor:

«— Mazi ile bütün temaslarını kesen bir nesilden yaratma heyecanı, millî san'at zevki beklenebilir mi?»

Bana öyle geliyor ki, mülâkatı alan muharrir, Süleyman Nazifin sözlerini iyi zaptedememiştir. Yoksa, bütün memleket matbuatı ve fikir âlemi Namık Kemalin, bir asır arkasından uzanan nurlu eline yüz sürmeğe koşarken, Süleyman Nazif bu sözü nasıl söyliyebilir! Bu hareket, o sözün en kestirme bir cevabı değil midir?!

Süleyman Nazif, yeni neslin, mazide neyi bıraktığını ve neyi aldığını tayin edebilecek kadar, inkılâb senelerini idrak etmiştir. Yeni neslin elindeki kıstâsı bilirdi. Herhalde, kendisile konuşan muharrir uyku halile, onun dediklerini iyi anlamamış olacak ki, böyle büyük bir pot kırmıştır.

Tavsiye ederim: Vatan gazetesi, Süleyman Nazifle mülâkata bir başka muharririni memur etsin de bu hataları düzeltsin!.

A. Müntekim

Kesikbaş faili inkâr ediyor

Bundan bir müddet evvel Kızıltoprakta Merdivenköyünde bir cinayet olmuş ve cinayetin sırrı ancak 2 ay sonra çözülebilmişti. Çömlekçi bayırında bir çoban koyunlarını otlatırken toprağa gömülmüş bir paçavra görmüş ve çekince toprak altından bir insan başının çıktığını görmüş ve derhal polise haber vermişti. Vak'a mahalline gelen polis ve jandarmalar az sonra derenin kenarında çalılarla örtülmüş başsız bir de insan cesedi bulmuşlardı. Tahkikat neticesinde ölenin Fatseli Halil oğlu Mevlûd ve katilin de Maraş köylerinden Mustafa Yurd olduğu anlaşılmıştı. Dün birinci ceza mahkemesinde bu facianın duruşması yapılmıştır. Müddeiumumilik Mevlûdu 36 lirasına tabaan öldüren katilin idamını istiyordu. Suçlu evvelce herşeyi itiraf ederek cinayeti nasıl işlediğini anlattığı halde mahkemede herşeyi inkâr etmistir. Muhakeme, gelmiyen şahidlerin dinlenmesi için talik edildi.

Emniyet Sandığı her nevi eşyaya para verecek

Emniyet Sandığı yılbaşından itibaren her türlü eşya mukabilinde borc para vermeğe başlayacaktır. Bu hususdaki hazırlıklar ikmal edilmiş ve kabul edilecek eşyanın listesi hazırlanmıştır. Bu münasebetle Emniyet Sandığı teşkilâtına bazı muhammin memurlar alınacaktır.

Rumanyada nüfus sayımı yapılacak

Bükreş 22 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, Nazırlar Heyeti, iptidai maddeler ithalâtını garanti eden tedbirler üzerinde mutabık kalmış ve ayrıca bütün memlekette umumî nüfus sayımı yapılmasını kararlaştırmıştır.

Kimsesiz çocuklar ıslahanelere alınacak

İlk tahsil çağına geldiği halde mektebe gitmiyen veya bu çağdan aşağı bulunan kimsesiz çocukların ıslahı için Darülâcezede yeni bazı teşkilât yapılacaktır. Zekâsı kıt anormal çocukların terbiyeleri için Maarif Vekâleti de muhtelif müesseseler kurmak tasavvurunda olduğundan bu hususta tetkikler yapmaktadır. Bu müesseselerde çocuklara kabiliyetlerine göre sanat öğretilecektir.

Paris Üniversitesi açıldı

Paris 22 (A.A.) — Üniversitenin yeniden açılması, evvelki gün sükûn içinde geçmiştir. Yakınında fakültelerin bulunduğu Sen Mişel bulvarı ders günlerinin canlılığını tekrar bulmuştur.

Yeni neşriyat

Namık Kemalin romanları

Büyük vatan şairi Namık Kemalin doğum yüzyılı dolayısile, Çığır kütübhanesi; Baha Dürderin, yukarıdaki isimle hazırladığı bir kitabı neşretmiştir. Cezmi ve İntibah romanlarının şahısları, muhavereleri, tahlil ve teşbihleri gösterilmekte olan bu kitabı okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Namık Kemalin şahsiyeti

Dün, Namık Kemalin doğumunun yüzüncü yıldönümü kutlandı. Edib, şair, muharrir Namık Kemalin en büyük vasfı, vatansever olması ve bu hissini millete aşılamak istemesidir.

Vatan isimli eserinde Namık Kemal, vatan sevgisini muşahhas teşbihlerle canlandırmıştır.

«Süt için yavrular beşiğini, çocuklar eğlendiği yeri, gencler maişetgâhını, ihtiyarlar köşei feragatini, evlâd validesini, peder ailesini ne türlü hissiyatla severse insan da vatanını o türlü hissiyatla sever. Bu hissiyat ise, sırf sebebsiz bir meyli tabiiden ibaret değildir; insan vatanını sever; çünkü mevahibi kudrette en aziz olan hayat, havai vatanı teneffüsle başlar. İnsan vatanını sever, çünkü; atayayi tabiatin en revnaklısı olan nazar, lemhai iftitahında, hâki vatana taallûk eder.

İnsan vatınını sever, çünkü maddei vücudü vatanın bir cüz'üdür. İnsan vatanını sever, çünkü etrafına baktıkça, her köşesinde, ömrü güzeştesinin bir yâdı hazinini tahaccür etmiş gibi görür. İnsan vatanını sever, çünkü her şeyi, rahatı, hakkı, menfaati vatan sayesinde kaimdir. İnsan vatanını sever, çünkü sebebi vücudü olan ecdadının makberei sükûnu ve neticei hayatı olacak cilvei zuhuru vatandır.»

O zamana kadar tayin edilmeğe lüzum görülmiyen mefhumları o canlandırmıştır. Cezmi isimli romanında hakiki bir askerin vazife hislerini ne coşkun bir ifade ile canlandırmıştır:

«Askerliğin şanı gülerek ölmek ve hatta ölürken bile gülmektir...

Asker sahihan askerse cismi topraklar altında yatarken ruhu gökyüzlerinde, namı halkın lisanı iftiharında gezineceğini düşünür de yerin altını üstüle müsavi ve belki altını üstüne müreccah görür.»

Kemalin yegâne gayesi vatanın ve milletin rahatı, huzuru idi. Halbuki vatan o zamanlar dahilî ve harici bir yığın hâdise ile huzurdan pek uzaktı.

Bu vaziyet karşısında şair (Vaveylâ isimli manzumesinde) şöyle ağlıyor:

Gül değil arkasında, kanlı kefeni
Sen misin, sen misin garib vatan.

Kemal vatanına öyle bağlıdır ki onun bakası için canını fedaya hazırdır:

Sen gidersen bütün helâk oluruz
Koynuna can atar da hâk oluruz.

Vatan uğrunda sırasında mihnet ve zahmet çekmenin lüzumu olduğuna kanidir.

«Vücudün kim hamur mayası hâki vatandır,
Ne gam rahi vatanda çâk olursa çevri mihnetten»

Namık Kemal padişahlık devrinde hürriyete âşıktır.

Ne efsunkâr imişsin ah ey didarı hürriyet
Esiri aşkın olduk gerçi kurtulduk esaretten.

Çünkü o hürriyet kavgasından kaçanın namerd olduğunu biliyor;

Ne gam bir ateşi hevl olsa da kavgai hürriyet
Kaçar mı merd olan bir can için meydanı gayretten

Namık Kemalin zamanını düşünürsek her eserinde bu kadar açık konuşabilmenin iyice tehlikeli olduğunu takdir ederiz. Nitekim şair o tehlikelere maruz kalmış, tevkif edilmiş, nefvedilmiş ve nihayet hapsedilmiştir. Fakat bütün bunlar vatanını seven Kemali gayesinden vaz gecirememiştir:

Felek her türlü esbabı cefasın toplasın gelsin
Dönersem kahpeyim millet yolunda bir azimetten

Namık Kemal, kullandığı bu edebî nevilerde de oldukça ehemmiyetli değişiklikler ve yenilikler göstermiştir. Bilhassa şiire yeni bir mevzu vermiş, eskiden sadece Allah, Peygamber, Padişah ve erkânı devlet, meyli aşktan bahsedilen kaside ve gazel yerine, zulüm ve haksızlıktan ve vatan sevgisinden bahsetmiştir. İşte Vaveylâ manzumesi; işte Hamiyyet kasidesi..

Avrupadan memleketimize tiyatro nev'ini getirmiş, ilk muvaffak eserleri de vermiştir:

Vatan, Celâleddin Havarizımşah, Zavallı çocuk, Akif Bey ilah.. gibi.

Vatanı için hemen bütün ömründe rahat yüzü görmiyen, daima takib edilerek zarar verilmek istenen büyük vatanperver memleketinde ümid ettiği saadeti görmeden ölecek olursa çok mahzun olacağını şu mısralarla anlatıyor:

Ölürsem görmeden millette ümid ettiğim feyzi
Yazılsın senki kabrimde vatan mahzun, ben mahzun

Ne yazık ki Namık Kemal yurdunun bu ferah günlerine erişemedi. Eğer hududları, kale bedenli askerlerile muhafaza edilen vatanının bugünkü yıkılmaz varlığını, hükûmetinin müsterih, kavi çehresini, milletinin, Milli Şefinin etrafında mes'ud, bahtiyar çalışmasını görseydi eminim ki yukarıki beyti:

Görürsem ölmeden millette ümid ettiğim feyzi
Yazılsın senki kabrimde vatan mesud, ben mes'ud.

Diyerek tasrih ederdi.

T. A.

PAZAR DEDİKODULARI

Bir mektub

Şehrimizdeki bobstillerden bir mektub aldık:

«Biz bobstiller, uzun tereddüdler ve münakaşalardan sonra, artık aramızda en bobstilimizi, yani kralımızı, seçmek ve efkârımumiyeye bildirmek kararındayız. Taliblerin aşağıdaki adrese müracaatleri:

Beyoğlu: Saat: 15 - 20 arası!

Bulunmaz Uşak

Tramvayda yüzünü seçemediğim iki genc konuşuyordu:

— Şehir Tiyatrosunun son temsilini gördün mü?

— Evet. Senenin en güzel piyesi belki...

— Kimler oynuyor?

— Avni Dilligil, Neyyire Ertuğrul, Nevin Akkaya, ne bileyim, Suavi Tedü.

— Talât yok muydu?

— Talât mı? Vardı.

— Neydi?

— Bulunmaz uşak!.

Mânalı bir tavzih

Sabah gazetelerinden birinde Doğan Ruşenay imzalı aşağı yukarı şu mealde bir tavzih okuduk: «Celâleddin Ezine hakkında yazdığım ve Cumhuriyet gazetesinde intişar eden yazım değiştirilerek bir medhiye haline konmuştur.»

Biz Doğan Ruşenayın bu tavzihini manalı bulduk. Bununla beraber ikinci bir tavzih bekleriz:

Celâleddin Ezine hakkında yazılan makaleyi emsalsiz bir medhiyeye çeviren kimdir?.

(Not: Yazıyı Doğan Ruşenaydan alıp Cumhuriyet gazetesine götüren bizzat Celâleddin Ezinedir!)

Beşinci kol İtalyan esirleri

İtalyan esirlerinin hiçbir hesab kaygısına düşmeden her gün bir az daha arttığını görüyoruz.

Daha şimdiden Şimali Afrikada esir edilen İtalyanların sayısı otuz iki bini buldu ve bu yazı çıkıncaya kadar bu rakam kimbilir daha ne kadar kabarmış olacak. Acaba İatlyanlar, böyle büyük adedler halinde, düşmanlarının kollarına atılmakla, ne maksad güdüyorlar? Bunda bir kasdi mahsus olmasın? Acaba İtalyanlar bu suretle hareket ederek, Büyük Britanya İmparatorluğunu içeriden fethetmek mi istiyorlar?.

Sin. Sin. Ademoğlu

ŞEHİR TİYATROSU
TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Gündüz saat 15,30 da matine
Akşam saat 20,30 da
Bulunmaz Uşak
Beyoğlu İstiklâl caddesi
KOMEDİ KISMINDA
Gündüz saat 15.30 da matine
Bu akşam saat 20.30 da
PAŞA HAZRETLERİ

Yalnız büyük aşklara sahne olan... Daima heyecanlı avantürler yaşanan... Tuna sahilleri birçok filmlere mevzu olmuştu. Fakat:
Bugün LÂLE de göreceğiniz
RODE SANDOR meşhur ÇİGAN orkestrasının süslediği (TÜRKÇE)
MAVİ TUNA ŞARKISI
Bunlara hiç benzemiyen... Zevkine eş olmıyan... Ateşine kanılmıyan... Yepyeni bir şaheserdir.
DİKKAT : Bu filmin evvelce bu isimde gösterilmiş olan filmlerle hiçbir münasebeti olmayıp memleketimizde ilk defa gösterilmektedir.
Mühim ilâve : En son gelen dünya harbinin mühim vak'aları (TÜRKÇE) PARAMUNT JURNAL'de

TAKSİM SİNEMASINDA : Bugün fevkalâde bir program
2 büyük ve muhteşem film birden
1 - Okyanus bekçileri
(RALF BELLAMİ)
Colombia Film Şirketinin 939 - 940 senesi için hazırladığı büyük havacılık filmi.
Baştanbaşa heyecan ve dehşetler filmi.
Umumî istek üzerine bu mevsimde en çok beğenilen büyük şark filmi
2 — KIZIL RAKKASE SALOME
Türkçe sözlü ve Türk Musikili

SPOR

Galatasarayla Fenerbahçe bugün karşılaşıyor

İki tarafın da takım teşekkülünde sürpriz yapacağı söyleniyor

Bugün Fenerbahçe takımının mahrum bulunduğu Melih

Lik maçlarının her sene en heyecanlı müsabakası olan Galatasaray - Fenerbahçe ikinci karşılaşması, bugün saat 15 te Şeref stadında yapılacaktır. Futbol âlemimizde en çok taraftara ve en eski maziye malik olan bu iki kulübümüz bugün Beşiktaşın gerisinde yürümeğe mecbur kalmış olmalarına rağmen, gene en heyecanlı karşılaşmalarından birini yapacaklardır.

Fenerahçe takımı 24 puanla Beşiktaşı takib etmekte ve hemen arkasında 22 sayı ile Galatasarayı görmektedir. Averaj vaziyeti Fenerbahçenin lehinedir. Bugün Galatasaray galib gelirse her ki takım, ayni miktarda puana malik olacaklar, fakat netice büyük bir gol farkı ile olmadığı takdirde - ki bu şekil pek sık görülmemiştir - Fenerbahçe gene averaj üstünlüğünü muhafaza edecektir. Beraberlik veya mağlûbiyet hallerinde Galatasaray, Fenerbahçeyi, bundan sonra pek de kolay yakalayamıyacaktır. Fenerbahçe takımında en iyi oyuncu Melihin boykot kararile boşalan yerini kimin dolduracağı henüz malûm değildir. Genc elemanlardan Naimin takımda yer alacağı muhtemel ise de oyuncuların yer değiştirerek içlerinden birinin santrfora ikame edilmesi de mümkündür. Galatasaray takımında Boduriden boşalan yerin, muhacim hattına Cemilin ikamesi ve Eş fakın soliçe gelmesile doldurulacağı kuvvetli bir ihtimal dahilindedir. Fenerbahçenin en zayıf tarafı bek hattı, Galatasarayın da hafbek oyuncularıdır. Fenerliler santrhaflarını geri almakla bu eksiklerini tamamlayamamakta, Galatasaraylılar ise iki kuvvetli bekin desteklemesi ile hafbekin kaçırdığı topları oldukça kolay toplamaktadırlar. Melih gibi bir atak oyuncunun bulunmaması da Galatasaray için büyük bir ferahlığı mucib olacaktır. Takımların şuurlu bir tarz tatbik etmekten ziyade bugün canlarını dişlerine takarak uğraşacakları muhakkaktır. Bu mücadelede bir an yavaşlayan tarafın rakib tazyiki altında hemen aleyhine bir netice bulması çok defa görülmüş bir haldir.

Teğmen Ahmed Ademin idare edeceği bu maçın zevkli geçmesini ve en iyi oynayan tarafın kazanmasını temenni ederiz.

Futbolda yeni nizam

Yeni nizam lâkırdısı, yalnız mihver muhitlerinde edilmez ya... Bizim futboldaki yeni nizam beni, mihvercilerin yeni nizamından daha çok alâkadar etti.

Evet, Türk futbolu yepyeni bir mevzuat ile karşılaştı. Kulübler oyuncularının kaçmaması için az gördükleri dokuz ay boykot silâhını da bir anda, Genel Direktörlüğün ani bir kararile teslim ediverdiler. Şimdi artık Ankarada lisans muamelesi takib etme seyahatlerine veda edilmiş, kulüb idarecileri de gözbebekleri olan futbolculara gölgelik etmeğe, onların hafif bir kaş çatmalarına karşı «aman korktum, korktum» demeğe ve nihayetinde de tamtakır kalmağa yüz tutan kulüb kasasına hüsranla bakmağa başlamışlardır. Evet futboldaki yeni nizam pek sıkı çıktı. Sağlamlığına çok kişinin inanadurduğu «kulübe karşı duyulan sevgi» nin bağları birden pamukioliği şeklinde görülmeğe başlandı.

Bugün bir futbolcuya: «Yahu o golü pek fena kaçırdın» deseniz, hemen bir karış surat asıyor ve «Ne yapalım, siz daha iyisini bulun» diyip formasının rengini bir günde değiştiriveriyor.

Son idman bittikten sonra bir takımı tespit etmeğe kalkıyorsunuz... Bir de bakıyorsunuz ki cumartesi günü bir istifaname; ayni gün, ayni oyuncu bölge merkezinde, karşısında oynamak için hazırlandığı kulübe intisab ettiği hakkında ifade vermektedir. Kulüblere futbolcu akını var! Kulüblerin bu akında atlamamak için birer muhammin tutmaları ve futbolcuları gösterip «Ne eder?» diye sormaları yakındır. Bir de küçük kulübler, yavaş yavaş büyüklerine karşı sempatik pozlar almağa başladılar. Hafiften mırılda nıyorlar: «Aman bize bir iki ikinci takım oyuncusu verin, yoksa ikinci kümeye gidiyoruz» Büyük kulüblerin de âlicenablığı tutuyor ve «Peki» diyorlar. Küçük kulübe geçen büyük kulüb oyuncularındaki edayı görmeyin; bir hâlâskâr ifadesi geliyor yüzlerine...

Bu kadarla kalsa gene iyi, bakın daha neler olacak: Likte liderlik eden bir takımın son maçlarından birinde karşısında çok kuvvetli bir muhtelit görmesi muh temeldir. Liderin son maçta takılması için bundan daha iyi kumpas mı olur? Fakat bütün bunlara rağmen, Türk futbolu ne kaybetmiştir. Kalitesi mi düşmüştür? Hayır, kulüb aşkı mı azalmıştır? O hiç değil... Bilâkis futboldaki yeni nizam sahte kulüb âşıkının mas kesini düşürmüştür. Bana öyle geliyor ki bu yeni nizam ile Genel Direktörlük, kulüblerden adam akıllı bir intikam almıştır. Bazı kulüblerin futbolcuya avuç dolusu para verip masraf gösterdiği paralarla yaptıkları oyunu bir türlü meydana çıkaramıyan Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü, nihayet bu kararla bu oyunu bozmuş ve kulübleri iki cami arasında kalmış binamaz vaziyetine sokmuştur. Bugün Genel Direktör

Galatasarayın en çok güvendiği müdafaa oyuncusu Faruk

belki bıyık altından kıs kıs gülerek kulübçülere: «Siz bana kulüb aşkından» bahsederdiniz, buyurun şu aşkı gösterin bakalım, sizinkiler her gün başka bir kulübe âşık olmakta» demektedir. Maamafih büyüğün küçüğün oyununu bozması daima doğru yolu göstermek le nihayet bulur; biz şimdi Genel Direktörlükten bu çok manalı şakasını kesmesini ve gizli profesyonellere daha liyakatli bir ünvan olan profesyonel sıfatını vermesini bekliyoruz.

Füruzan TEKİL

Askerî mektebler arasındaki boks maçları

Askerî mektebler arasındaki boks maçlarına dün Beyoğlu Halkevi salonunda başlanmıştır. Merasime İstiklâl marşile başlanmış ve müteakiben kısa bir hitabede bulunan Halkevi reisi Ekrem Turdan sonra müsabakalara geçilmiştir. İlk müsabakada Deniz Lisesinden Yaşar, Kuleliden Osmanı dört ravundda sayı ile mağlûb etmiştir.

İkinci müsabakada Kuleliden Zeki, Maltepeden Nuriye sayı ile galib gelmiştir.

Üçüncü müsabakada Deniz lisesinden Bülend, Maltepeden Cemalin karşısında üçüncü ravundda maçı terketmiştir. Dördüncü müsabakada Deniz Lisesinden Sermet, Maltepeden Kemale sayı ile galib gelmiştir.

Beşinci müsabakada Kuleliden Halid, Deniz Lisesinden Seyfiye sayı ile galib gelmiştir. Bu maç pek sıkı olmuş ve üç ravund dövüştükten sonra maç beraberlikle bitmiştir. Dördüncü ravundda daha teknik bir dövüş yapan Halid rakibine ekseriyetle galib gelmiştir.

Altıncı müsabakada Deniz Lisesinden Afif, Kuleliden Sabahaddini sayı ile mağlûb etmiştir.

Son müsabaka Kuleliden Hayri ile Deniz Lisesinden Bedii arasında olmuştur. Rakibinden daha ağır olduğu gözüken Hayri ilk dakikada yaptığı atakla rakibini abandone ettirmiştir.

Müsabakalara bu sabah saat 10 da devam edilmiştir.

Mekteb futbol maçları

Şeref stadında yapılacak olan mekteb futbol maçları sahanın fevkalâde çamurlu olmasından tehir edilmiştir.

BULMACA

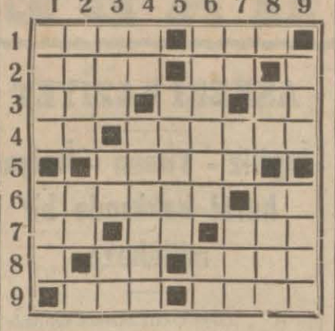

Soldan sağa:

1 — Yaş değil - Bir mevsim
2 — Uzatmaktan emir - Başlıca gıdalarımızdan
3 — Setir - Kısa zaman - Tersi ülke
4 — Beyaz - Tarihî simalardan.
5 — Yarı karanlık
6 — Gûya sebeb - San'at.
7 — Nefer - Nota - Kör
8 — Nota - Bilgiç.
9 — Kapan - Sirayet edici

Yukarıdan aşağı:

1 — Şans çekilişi - Fena
2 — Yakın değil - Hayâ
3 — Sır - İççekilince söylenir - Nota
4 — Bir çalgı âleti - Aldığı halde
5 — Örf ve âdet.
6 — Bir sigara - Oyun kâğıdlarında birli.
7 — Beygir - Tersi su - İyi.
8 — Nota - Emir veren.
9 — Bir nevi toprak - İstanbul tarafında bir semt.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	M	A	Z	İ	■	C	A	M	İ
2	A	D	İ	L	■	Ü	Z	Ü	M
3	L	A	L	■	■	Z	A	Z	A
4	A	K	■	G	E	Z	■	E	L
5	■	■	■	A	Z	A	■	■	■
6	A	Ç	■	Z	A	M	A	N	E
7	Ş	İ	L	E	■	■	N	İ	L
8	A	L	A	T	■	A	K	S	İ
9	R	E	Z	E	■	T	A	A	M

UCUZ İLÂNLAR

İş Arayanlar

★ **İş arıyor:** Türkçe, fransızca, ingilizce lisanlarına vakıfım. Bu lisanlar üzerine muhaberat ve tercümeye muktedirim, daktilografi bilirim, askerlikle alâkam yoktur. Her türlü referans verebilirim. Şirketlerde ve büro işlerinde çalışacak iş arıyorum. Galata Kefeli Hüseyin han No. 1 de (C. H.) adresine müracaat. (10)

★ BİR BAYAN İŞ ARIYOR — Eski, yeni türkceyi iyi bilen, daktiloyu çok iyi bilen ve sür'atli yazan bir bayan münasib ücretle iş arıyor. Hakikat gazetesinde (N. N.) rümuzuna mektubla müracaat. (20)

İşçi Arayanlar

★ BAYAN ARANIYOR — Taşrada çalışabilecek okur yazar ve eski Türkçeyi iyi bilir bir Bayana ihtiyaç vardır. Hakikat gazetesinde (T. Ş.) rumuzuna mektubla müracaat. (18)

Satılık - Kiralık

★ **Kiralık apartıman dairesi aranıyor** — İki, üç odalı ve konforlu kiralık apartıman dairesi aranıyor. Hakikat gazetesinde (Kiracı) rümuzuna müracaat. (17)

★ İYİ BİR RİLE NEZDİNDE — Mobilyalı veya mobilyasız bir oda aranıyor. İstanbul tarafı şayanı tercihtir. Hakikat gazetesinde (M. E.) rümuzuna mektubla müracaat. (19)

Müteferrik

★ **Lisan dersleri** — Çok ehven fiatla ingilizce, fransızca dersleri veririm, her yere giderim. Hakikat gazetesinde (Lisan) rumuzuna mektubla müracaat. (14)

ABONE ŞARTLARI

Türkiye için:

3 aylık	270
6 »	525
Senelik	1050

İmtiyaz sahibi ve Başmuharriri: Necib Ali KUÇUKA
Umum neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: Cemal Hakkı SELEK
Basıldığı yer: Cumhuriyet Matbaası

Maarif Vekilliğinden:

3803 sayılı kanuna tevfikan açılan Köy Enstitülerinden mezun olacak öğretmenlerin çalışacakları köylerde yukarıda sayısı yazılı kanunun 16 ncı maddesine göre yaptırılacak ilkokul binaları plânlarının hazırlattırılması işi 20/XII/940 tarihinden 10 Şubat 941 tarihine kadar devam etmek üzere memleket mimarları arasında müsabakaya konulmuştur. Bu müsabakaya aid şartnamelerin 20/XII/940 tarihinden itibaren Ankarada Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğünden, İstanbulda Maarif Müdürlüğünden alınabileceği ve Vekilliğimizce neşredilerek resmî okulların hepsine gönderilen tebliğler dergisinin ilân tarihi haftasında çıkacak nüshasında da görülebileceği ilân olunur «8734» (11906)

Abdest Bozan

Dediğimiz şeritler: Çiğ sığır etile yapılmış pastırma ve sucukları yiyenlerde hasıl olur. Uzunluğu 4 metreden 10 metreye kadar olan bu solucanlar kanımızı emerek bir çok tehlikeli hastalıklara yol açarlar. Bunlardan kurtulmak için en birinci deva T İ M O F U J'dur. Kutuların içinde tarzı istimali yazılıdır. Her eczanede bulunur.

Sıhhat Vekâletinin müsaadesini haizdir. Reçete ile satılır.

TİMOFUJ, TİMOFUJ, TİMOFUJ

Orman Fakültesi Alım Satım Komisyonu Başkanlığından:

Cinsi	Miktarı	Muhammen Fi.	Muhammen Tu.
Tatbikat ayakkabısı	54 çift	12 Li. 50 Kr.	675 Li.
İskarpin	114 »	9 » 50 »	1083 »
			1758 »

Muvakkat teminat: 132 lira. İhale: 27/12/940 cuma saat 11 de.

1 — Büyükdere Bahçeköyde bulunan Orman fakültesi talebesi için yukarıda müfredatları yazılı ayakkabılar «1» şartname ile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Eksiltme Maliye Vekâleti Beyoğlu Liseler Muhasebeciliği dairesinde toplanacak olan fakülte alım satım komisyonu huzurunda yapılacaktır.

3 — Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunda yazılı evsafı haiz olmaları elzemdir.

4 — Şartname ve nümuneleri görmek isteyenlerin tatil günleri haric Orman fakültesine müracaatleri (11705)

Üniversite A. E. P. Komisyonundan:

Cinsi	Fiatı Lira
2 aded Kenotron derin tedavi jeneratörü için tip WL - 332 - 220 kilovatlık	492
1 aded derin tedavi lâmbası tip WSDT - 2244 Sua ve elektrik sarsıntısından mahfuz hususî muhafazasile birlikte	2507
	2999

Radyoloji Enstitüsü için yukarıda yazılı iki kalem rontgen malzemesi 27/12/940 cuma günü saat 15 te Rektörlükte açık eksiltme ile alınacaktır.

İsteklilerin 225 liralık muvakkat teminat makbuzu ve 1940 yılı Ticaret Odası vesikalarile gelmeleri, şartname hergün Rektörlükte görülür. (11719)

Yemişini atmış kabuğunu saklamış

Fazla cereyan istihlâk eden ampullar kullanıldığında aynı tuhaflığa düşülür.

Hakikî tasarruf yapmak isteyen daha az cereyan sarfına mukabil daha bol ışık veren TUNGSRAM ampullarını mübayaa eder.

TUNGSRAM

EN AZ PARAYA-EN BOL AYDINLIK

BOURLA BİRADERLER
İSTANBUL ANKARA İZMİR

1941
KÜÇÜK TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLÂNI

Aded	Liralık	Lira
1	2000 =	2000.—
3	1000 =	3000.—
2	750 =	1500.—
4	500 =	2000.—
8	250 =	2000.—
35	100 =	3500.—
80	50 =	4000.—
300	20 =	6000.—

İHAP SİVRİ İSTANBUL

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Türkiye İŞ Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs 1 Ağustos 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır

Kumbaralı ve kumbarasız hesablarında en az 50 lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.

Meraklı zabıta romanı: 5

İpek Maskeliler Çetesi

Nakleden: H. MÜNİR

(Maalesef, bir tertib hatası olarak, üç numaralı tefrikadan sonra gelen dünkü kısım, romanın seyri üzerinde tesiri olacak bir surette karışmıştır. Okuyucularımızın, romanı takibde her hangi bir müşkülâta uğramamaları için; üç numaralı tefrikadan sonra neşredilmesi lâzım gelen kısmı yeniden vermeyi daha münasib gördük. Okuyucularımızdan özür dileriz.)

Odasına girdiği zaman, ışıklar birdenbire söner. Kadın, bir yerde kontakt olması ihtimalile dışarı çıkarak uşağa seslenir.

Tekrar içeri girdiği vakit, az önce kristal konsol üzerine koyduğu elmas başlığını, orada bulamaz.

Telâşla haykırmağa başlar.

Sesi işiten Lord Septon, odasından fırladığı zaman, siyahlar giyinmiş bir adamın sokak kapısına doğru koştuğunu görür ama, ne fayda!...

Kapının önünde bir otomobil kendisini beklemektedir. Ve siyahlar giyinmiş adam, bir an içinde, herhangi bir takibe uğramaksızın gözden kaybolur.

Müfettiş Veyd raporu okuduktan sonra masa üzerine bıraktı. Bu «İpek Maskeliler» çok oluyordu artık!.. Bu kaçıncı kepazelikleri idi. Hem de, ne büyük servetler peşinde koşuyorlardı! On binlerce lira ve gene bir o kadar kıymette elmas ve altın kaldırmışlardı.

Müfettiş Veyd diğer raporlardan bir kaçını gözden geçirdi. Son defa bir «Çelik kumpanyası» ndan on iki bin sterlin çalınmıştı. Bunu da «İpek maskeliler» yapmıştı.

Bir mücevheratçı mağazasından, yirmi bin sterlin değerinde, henüz işlenmemiş elmas stoku çalınmıştı. Bunu da «İpek maskeliler» in yaptığına şüphe yoktu.

Sonra şehrin göbeğinde, kocaman bir bankayı silâhla basarak, birkaç dakika içinde on yedi bin sterlin kaçıran esrarengiz şebekenin de, gene «İpek maskeliler» olduğunu hatıra getirince; bu esrarengiz ve mel'un çetenin ortadan kaldırılması zamanının çoktan gelip geçtiğine hükmetti.

Daha buna benzer, nice hırsızlıklar ve bu arada cinayetler vardı!

Müfettiş Veyd raporları, tekrar dosyasına yerleştirdi.

Telefona uzandığı zaman, alnında düşünce çezgileri belirmiş, kaşları çatılmıştı.

Bir numara çevirdi. Sonra konuşmağa başladı:

— Müfettiş Ganter'i istiyorum. (Bir saniye sonra) Sen misin Ganter? Beş dakikaya kadar seninle konuşabilir miyim? Odama gel.. Fikrinden istifade etmek istiyorum.

Ganter gelmeden evvel, içeriye Batler girdi ve sanki telefonla konuşmasının son cümlelerini işitmiş gibi:

— Fikre ihtiyacın varsa, bana sorsana, dedi. Ganter kadar, ben de birşeyler bilirim.

Veyd, Batler'in biraz aşırı kaçan bu mütaleasını yarıda keserek:

— Senden üstün bir âmir hakkında böyle konuşmanı istemem Batler!

Vaziyet sanki bir gerginlik peyda etmişti. Fakat çok sürmeden, aralarındaki teşriki mesainin güzel samimiyeti avdet etti. Batler, Veyd'in kutusuna uzanarak:

— Bir sigara alabilir miyim Veyd?

— Hay hay... Senin zaten tütüncüden sigara aldığını görmedim.

Veyd bu küçük lâtifeyi tekrar ettiği sırada Ganter içeriye girdi.

Ganter iriyarı, mavi gözlü, fakat yüzünde bir çocuk saffeti taşıyan bir müfettişti.

Batler, odanın bir kenarına çekildi ve konuşulanlara karışmadan dinlemeğe koyuldu.

Müfettiş Veyd, birdenbire esas mevzudan bahse başlamıştı:

— «İpek maskeliler» çetesinin yeni bir marifeti karşısındayız, diyordu. Hâdisenin teferruatını öğrenmen faydalı olur.

Veyd bu sözleri söylerken, Lord Septon'un evindeki hırsızlığın nasıl yapıldığını tafsilâtile anlatan raporu çıkarıp, müfettiş Ganter'in önüne sürdü.

Müfettiş Ganter raporu okudu. Sonra düşünceli bir tavırla:

— Tamamen «İpek maskeliler» e hâs bir hırsızlık tarzı, dedi. Ne söyliyeyim bilmiyorum ki... Bu defa kullandıkları usulde, hiç şiddet, kabalık yok.. Bittabi şiddet kullanmağa lüzum da yoktu. Çünkü karşılarına hiç kimse çıkmadı... Yoksa, «İpek maskeliler» icab ettiği yerde şiddet, hem alabildiğine şiddet göstermekte asla tereddüd etmezler.

Müfettiş Veyd, bunu biliyordu. Son defa «İpek Maskeliler» in işlediği vakalardan altı tanesinde şiddet istimal edilmişti.

Bu arada, iki kişi öldürülmüştü.

Ganter sözüne devam etti:

— Senin bu işle meşgul olmana memnunum Veyd!. Ben kendi hesabıma «İpek Maskeliler» işinde muvaffakiyet gösteremediğime müteessifim. O sebeble, müdüre, beni başka bir vak'anın takibine vermesini rica ettim.

— Seni kolay kolay bırakamayız.

— Nasıl isterseniz... Fakat unutmayın ki, şimdi ikinci bir belâ daha çıktı. Makrey tahliye olundu.

— Evet.. beş gün evvel hapishaneden çıkmış ve «Karsleyn» polis merkezinde ispatı vücude gelmiş... Kendisini bir dakika bile gözden kaçırmadığımıza emin ol!.

— Şu adam memleketine bir dönseydi!..

— Evet.. onu hepimiz istiyoruz ama, bakalım ne zaman ve ne suretle dönecek!

Müfettiş Ganter bundan sonra müsaade isteyerek oradan çıktı.

Veyd, saatine baktı. On iki olmuştu.

— Oooo!.. dedi. Hayli gecikmişiz. Halbuki ben, bundan tam üç saat evvel, evde bulunmağa mecburdum. (Batler'e dönerek) Sen de çıkıyor musun? İstersen otomobille seni de götüreyim.

— Yarı yola kadar beraber gidebiliriz. Sonra beni bırakırsın.

Bu suretle iki arkadaş, binadan çıkarak Veyd'in otomobilinin bulunduğu yere doğru yürüyorlardı.

İkisi de, tam bu esnada, gölgeler arasından beliren adamı görmemişlerdi. Fakat mevcudiyetini sezmişlerdi.

Birdenbire bir tabanca sesi:

Grav!...

Kırmızı ve mavi bir alev parıltısı görüldü.

Tabancanın sesi, avlunun duvarlarında aksetti.

Batler heyecanla:

— Aman çömel!. diye arkadaşına ihtar etti.

Kendisi, hiçbir şeyden korkmuyordu. İleri atılıyordu.

Fakat birdenbire ayak bileğinden bir el, kendisini yakaladı. Batler, yüzüstü avlunun taşları üzerine yuvarlandı.

Düşmesile kalkması bir oldu.

Fakat gölgelerden fırlayan adam gitmişti.

Ancak, kaçışından hasıl olan ayak sesleri işitiliyordu.

Batler, alnında beliren terleri silerek:

— Çok yakın bir kaza atlattık, dedi. Eğer ayağıma bir şey takılmış olmasaydı, ben onu muhakkak yakalardım ya...

Veyd sert bir sesle:

(Devam edecek)